

אולפנים לעולים חדשים בעיני הלומדים והמורים

ממצאי מחקר הערכה

תשע"ה-תשע"ו

אוגוסט 2018

אלול, תשע"ח

הובלת ההערכה:

ד"ר דוד רטנר, מנהל תחום מחקר יישומי, ראמ"ה

נערך ע"י:

רוני טיארג'אן-אור

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

תוכן

5	תקציר מנהלים
12	מבוא
14	שיטה
14	אוכלוסיית המחקר
14	כלי ההערכה
16	פירוט הממצאים
17	פרק 1: מאפייני רקע של הלומדים והמורים
17	1.1 הלומדים : מאפייני רקע
18	1.2 המורים : מאפייני רקע
19	פרק 2: ציפיות מהלימודים באולפן
21	פרק 3: תפיסת הלימודים ותרומתם
21	3.1 הלימודים ותרומתם : הקניית שפה
22	3.2 הלימודים באולפן והשתלבות חברתית
23	3.3 הערכת תכנית ותכני הלימוד
23	3.4 שביעות רצון מהלימודים באולפן
24	תפיסת הלימודים באולפן ותרומתם : סיכום
25	פרק 4: לומדים : הערכת יכולות
27	פרק 5: הערכת המורים את עבודתם באולפן
27	5.1 יתרונות נתפסים של העבודה באולפן, בעיני מורים
28	5.2 אתגרים נתפסים של העבודה באולפן, בעיני מורים
30	5.3 הערכת העבודה באולפן בעיני מורים
31	פרק 6: יחסי מורים – לומדים
31	6.1 יחסי מורים – לומדים בעיני הלומדים
31	6.2 יחסי מורים – לומדים בעיני המורים
33	פרק 7: תנאים ללימודים
33	7.1 משאבי זמן ללמידה
33	7.2 תחזוקת האולפנים
35	פרק 8: חומרים מתוקשבים – הערכה ושימוש
35	8.1 שימוש ומאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים
42	8.2 נגישות לחומרים מתוקשבים
42	8.3 שביעות רצון מחומרים מתוקשבים

44	פרק 9: העיתון "חדשון".....
44	9.1. תדירות השימוש בעיתון "חדשון".....
44	9.2. עמדות כלפי העיתון "חדשון".....
46	פרק 10: מיקוד – הלומדים באולפנים מתוקשבים.....
46	10.1. חומרים מתוקשבים – מאפייני שימוש ועמדות.....
47	10.2. תחזוקת אולפנים מתוקשבים.....
48	10.3. תפיסת אפקטיביות הלימודים באולפנים המתוקשבים.....
50	10.4. יחסי מורים - לומדים באולפנים המתוקשבים.....
51	סיכום ודיון.....
51	סיכום הממצאים המרכזיים.....
56	סיכום חוזקות.....
56	סיכום נושאים לתשומת לב.....
58	נספחים.....
58	נספח 1 : ממצאי הסקרים בקרב לומדים ומורים : התפלגויות.....
62	נספח 2 : ממצאי הסקר בקרב לומדים : התפלגויות לפי קבוצות גיל.....
66	נספח 2 : ממצאי הסקר בקרב לומדים : התפלגויות לפי קבוצות גיל.....
70	נספח 3 : ממצאי הסקר בקרב לומדים : התפלגויות לפי מוצא.....
75	נספח 4 : ממצאי הסקר בקרב לומדים : התפלגויות לפי מין.....
78	נספח 5 : מאפייני רקע של האולפנים המתוקשבים.....

תקציר מנהלים

כללי:

האגף לחינוך מבוגרים אחראי על מתן כלל השירותים הפדגוגיים בתחום הנחלת הלשון העברית באולפנים ראשוניים ובתכניות המשך: כוח ההוראה ותשומות הוראה הכוללות תכניות לימוד, חומרי לימוד, הוראה והשתלמויות מורים, ליווי מקצועי בתחום התקשוב והדרכה פדגוגית כוללת למורים, מדידה והערכה מעצבת ומסכמת לרבות מערך מבחנים לקבלת תעודות סיום אולפן לעולים. מטרת העל של האגף והאולפנים שהוא מנהל היא טיפוח המערכת הממלכתית להנחלת הלשון העברית כמערכת עדכנית מובילה בארץ בקליטתם הלשונית והתרבותית של העולים באולפנים ראשוניים ובכיתות מתקדמות כגון כיתות לעברית תעסוקתית, כיתות המשך ועוד.

החל משנה"ל תשע"ד החל האגף לחינוך מבוגרים בתכנון וביצוע תכנית לשיפור ושדרוג האולפנים לעולים החדשים. מטרת המהלך:

- השלמת עדכון תכניות הלימודים, התאמת המבחנים השונים הנלווים לתכניות הלימודים והכנת מערכת האולפנים להטמעתם המלאה בשנת תשע"ו.
- התמקדות הליווי הפדגוגי הכולל באולפן בשמירה על איכות ההוראה, בהעמקת הלמידה המשמעותית ובהכנה למעבר לתכנית הלימודים החדשה.
- העמקת התקשוב במערכת האולפנים.
- ארגון מאגר התוכן המקוון בהלימה לתכניות הלימודים החדשות.

לשם כך, נקט האגף להשכלת מבוגרים במספר צעדים, שכללו בין השאר: עדכון תכניות הלימודים כך שיהיו מותאמות לרוח התקופה ולשינויים בשפה העברית, שימוש בחומרי לימוד מתוקשבים, עדכון תהליכי הערכת הלמידה ומדידת הישגים וביצוע השתלמויות למורים.

מטרות ושאלות המחקר:

האגף להשכלת מבוגרים פנה לראמ"ה בבקשה להעריך את תהליכי השינוי שעוברים על האולפנים של העולים החדשים. **שאלות ההערכה** היו:

1. תחושות, תפיסות, ציפיות ועמדות של הלומדים כלפי הלימודים.
2. דיווחים על מיומנויות שימוש בשפה העברית בהקשרים שונים.
3. עמדות כלפי קליטה והשתלבות בחברה הישראלית.
4. עמדות כלפי התשומות המרכזיות של התכנית: מרכזי הלמידה וצוות ההוראה.
5. הטמעת התקשוב והחומרים המתוקשבים.
6. עמדות כלפי תכנית הלימודים.
7. תפיסות ועמדות המורים ביחס לעבודתם, ביחס לכלים שיש ברשותם, זיהוי צרכים מקצועיים (ואחרים), עמדות כלפי תנאי ההעסקה ועוד.
8. עמדות באשר לאולפנים המתוקשבים.

שיטה:

במהלך שנה"ל תשע"ה בוצע מהלך נרחב של סקירה בקרב הלומדים בתכנית.

אוכלוסיית המחקר:

• **הלומדים:** שהוגדרו ככלל הלומדים במרכזים בעת ביצוע הסקר (חודשים אוגוסט – ספטמבר 2015). היות ואוכלוסיית הלומדים הינה מורכבת ומגוונת (קיימים כ-18 דגמי אולפן ראשוני וכ-7 דגמי אולפן המשך), והיות ואוכלוסיית הלומדים באולפנים אינה יציבה (תלויה במחזוריות הלימודים, במאפייני העלייה לישראל וכו') – נוצר מצב מורכב אשר אינו מאפשר להציע מענה מחקרי לכל אחד מסוגי הדגמים. המצב גם יוצר קושי ביכולת ההשוואה של נתונים לאורך זמן. לאור כל אלה, הוחלט על ביצוע סקר רחב בקרב הלומדים במרכזים, בעל אוריינטציה מעצבת, קרי כזה שאמור לסייע למובילי התכנית בזיהוי הסוגיות העיקריות, החוזקות והנקודות טעונות השיפור, בהיכרות עם הלכי הרוח בקרב אוכלוסיות הלומדים והמורים וכיו"ב.

• **מורים:** על פי רשימות האגף לחינוך מבוגרים, קיימים 475 מורים באולפנים.

כלי הערכה:

מחקר ההערכה התבסס על כלי הערכה כמותיים אשר כללו שאלונים למורים וללומדים שפותחו בהתאם למטרות התוכנית ותפוקותיה כפי שהוגדרו על ידי מובילי התכנית. להלן פירוט הממצאים והמשמעויות המרכזיות של המחקר.

ציפיות מהלימודים באולפן:

ניכר כי הציפייה המרכזית של הרוב המכריע של הלומדים מהלימודים באולפן הינה חדה וברורה: **רכישת שפה, בדרך כלל ברמה הבסיסית ואו המדוברת.** הציפייה השנייה בשכיחותה, שקשורה מאוד לראשונה היא סיוע בהתאקלמות בישראל, דרך השתלבות חברתית והשתלבות בשוק העבודה, כאשר ההבנה המשתמעת היא ששפה היא הגשר להתאקלמות.

תפיסת הלימודים ותרומתם ללומדים:

בהקשר לתפיסת תרומת הלימודים ללומדים, הממצא הבולט ביותר הוא כי בעוד שרוב המורים מעריכים באופן חיובי מאוד את השפעת האולפן, אך לא כך רוב הלומדים. למרות האמור, נמצאה הערכה גבוהה לתכנית הלימודים ושביעות רצון גבוהה מהלימודים בקרב הלומדים. הסבר אפשרי של הממצא, כאשר משלבים אותו עם ההבנה של ציפיות הלומדים מהלימודים באולפן (כפי שתואר לעיל) היא שהלימודים באולפן נתפסים על ידי הלומדים כראשוניים מאוד, וגם כאשר הם נוגעים בנושאים המהותיים, אך עדיין אין הם חושבים שהלימודים ממצים. על כן סביר כי רבים מהלומדים היו מעוניינים להרחיב את היקף הלימודים, למרות הקשיים הכרוכים בכך שנובעים ממחויבויות מתחרות (כפי שיתואר בהמשך). כמו כן, יתכן והנתונים משקפים את מצבם המורכב של הלומדים הנמצאים בתחילת דרכם בארץ, והינם חסרי ביטחון ביכולתם להשתלב ולהתארגן עם המציאות החדשה. תחושות אלה משפיעות על הערכת הלימודים.

לומדים - הערכת יכולות:

הערכת יכולות הלומדים באה כדי לבחון מחד את תפיסת יכולתם לסיים את הלימודים באולפן, ומאיך את תפיסת יכולתם להשתלב בחברה הישראלית.

נראה כי התפיסה של הלומדים לגבי יכולתם להצליח ולעמוד בדרישות הלימודים באולפן היא בדרך כלל אופטימית: יותר מ- 80% מהלומדים מעריכים שיצליחו לסיים את לימודיהם באולפן, וכ- 70% סבורים שייגשו למבחן הסיום. למרות זאת, ניכר כי חלק משמעותי מהלומדים מתקשה לעמוד במחויבויות המתחרות ללימודים: כרבע מהלומדים סבורים שהלימודים באולפן מאפשרים להם לעבוד באופן סדיר במקביל, אחוז דומה סבור שסל הקליטה מסייע להם להתמסר ללימודים.

לגבי תפיסת יכולת השתלבות חברתית, כשני שלישי מהלומדים אופטימיים לגבי שילובם החברתי. כמחצית אופטימיים לגבי היכולת שלהם ללמוד עברית ברמה מספקת כדי להשתלב חברתית. פחות מכל (41%) – אופטימיים לגבי שילוב במקום עבודה מתאים.

הערכת מורים את עבודתם באולפן:

אחד ממוקדי המחקר היה ניסיון לבחון את עמדות המורים לגבי עבודתם באולפן, יתרונותיה וחסרונותיה המרכזיים.

יתרונות נתפסים של העבודה באולפן: בתשובה לשאלה פתוחה שהופנתה למורים, הם ציינו ארבע סוגי יתרונות מרכזיים לעבודה באולפן:

- מאפייני העבודה וסביבת העבודה: עבור מרבית הנסקרים מוקד הייחוס הוא מערכת החינוך ה"סטנדרטית". אי לכך היתרונות הנתפסים של האולפנים הם העדר הצורך בהתמודדות עם בעיות משמעת ומוטיבציה ללמידה.
- סיפוק, "ציונות" ושליחות
- עניין מקצועי
- מאפייני הלומדים: אוכלוסייה מגוונת, נעימה, קוסמופוליטית, מעניינת.

בשאלה פתוחה מקבילה שבחנה את הקשיים הנתפסים בעבודה באולפן עלו התשובות הבאות:

- מאפייני התלמידים- פרמטר זה שנתפס כיתרון בעיני חלק ניכר מהמורים נתפס על ידי חלקם גם כחיסרון. חלק מהמורים רואים את הלומדים כאוכלוסייה הטרוגנית, בעלת בעיות סוציו-אקונומיות ובעיות הסתגלות.
- תכנית ומבנה הלימודים- מעט זמן למידה, תכנית לימודים לא סדורה.
- ציוד, אמצעים ועזרי הוראה לוקים.
- תנאי שכר ותנאי עבודה: בהקשר לכך בעיקר עלו חוסר שביעות רצון משכר וחוסר קביעות לאור מחזוריות העבודה.

בשאלות סגורות שבחנו את עמדות המורים נמצאו ברוב הפרמטרים, **הערכות טובות מאוד של המורים לעבודתם** (כמעט כל המורים מרוצים מהיחסים עם המנהלים, המורים והלומדים, משעות העבודה וממיקום האולפן. כשני שלישי מרוצים מהיבטים שונים של התנאים הפיזיים). **יוצאים מכלל זה היו הערכה נמוכה לשכר ולמשך הזמן העומד לרשות המורים בכדי להביא את הלומדים לרמה הנדרשת** (31% ו – 28% מרוצים בהתאמה).

יחסי מורים – לומדים:

אחד הנושאים שלגביו הייתה הסכמה לכל אורך המחקר היא קיומם של יחסים טובים מאוד בין לומדים למורים באולפנים. אובחנה **הערכה גבוהה מאוד של הלומדים כלפי המורים**. יותר מ – 90% סבורים שהמורים מגלים יחס טוב ושהמורים בכללם הם טובים. 82-85% סבורים שהמורים מלמדים באופן בהיר, רגישים לקשיי למידה וגמישים. 74% סבורים שהמורים רגישים תרבותית.

כמעט כל המורים שהשיבו למחקר סבורים שיש יחסים טובים בין מורים לתלמידים ושהלומדים מתייחסים באופן מכובד למורים.

תחזוקת האולפנים:

רוב הלומדים (62-75%) מעריכים ברמה גבוהה את תנאי הלימוד באולפן. במסגרת זו, אובחנה ההערכה הגבוהה ביותר להתאמת האולפן ללימודים למבוגרים ולהיותו של האולפן נעים ונוח. נמצאה הערכה נמוכה יותר לעזרי הוראה (62%).

הערכת המורים את תחזוקת האולפנים נמוכה במעט מזו של הלומדים בכל הפרמטרים (-59% 67%), ונמוכה בהרבה בהערכת איכות עזרי ההוראה: 47% בלבד מהמורים סבורים שהאולפן מאובזר.

חומרים מתוקשבים:

הממצאים המרכזיים שעלו בהקשר לכך:

שימוש ומאפייני שימוש - כשני שלישי מהמורים העידו כי הם משתמשים בחומרים מתוקשבים, ושהם מכוונים את התלמידים להסתייע בחומרים מתוקשבים. יחד עם זאת, **רק כ – 40% מהם סבורים שהתלמידים משתמשים בחומרים המתוקשבים באופן יעיל**. כאשר בשאלה פתוחה עולה כי סיבות מרכזיות לחוסר שימוש הן חוסר נגישות נתפסת, וחוסר ידע ומיומנות בהפעלת מחשבים – של הלומדים כמו גם של חלק מהמורים.

בשאלה פתוחה, הסיבה המדווחת השכיחה ביותר בקרב לומדים לחוסר שימוש בחומרי למידה מתוקשבים היא היעדר נגישות לציוד ממוחשב באולפן. רבים אף ציינו שהם לא ידעו על האפשרות להשתמש בחומרים מתוקשבים באולפן. בהקשר לכך, במחקר נמצא **חוסר הסכמה בולט בין לומדים ומורים באשר לנגישות לחומרים המתוקשבים**. יותר ממחצית מהלומדים השיבו שיש באפשרותם להגיע למחשב ולאיינטרנט ואילו רק שלישי מהמורים סבורים שללומדים יש אפשרות כזו. בנוסף, כשליש מהלומדים העריכו שקל למצוא את החומרים המתוקשבים ושהשימוש בהם הוא ידידותי ונח, מול יותר מ – 70% מהמורים.

שביעות רצון מחומרים מתוקשבים :

ניכר פער בהערכת שביעות הרצון של מורים ולומדים מהשימוש בחומרים מתוקשבים - רק כשליש מהלומדים מרוצים מהחומרים המתוקשבים וכ- 40% סבורים שהחומרים המתוקשבים מסייעים בלמידה. בקרב המורים - 70% מרוצים מהחומרים המתוקשבים, וכמחצית רואים אותם כמסייעים באופן משמעותי ללמידה ומסייעים להם ללמד את החומר.

שימוש בחומרים מתוקשבים ספציפיים :

גם כאן, ניכר פער בין דיווחי המורים והלומדים בכל הנוגע לשימוש בחומרים מתוקשבים. פחות ממחצית מהלומדים דיווחו שהשתמשו בחומרים המתוקשבים השונים, כאשר האתר הכיתתי היה הפחות שמיש (25%). סביר כי אחוז המשתמשים בפועל נמוך אף הרבה יותר מהמתואר, שכן רבים מהלומדים לא השיבו על השאלה.

לעומת זאת, בקרב המורים ההערכות גבוהות יותר - 62%-79% מהמורים מדווחים כי הם משתמשים ברוב החומרים המתוקשבים. אחוז נמוך במעט (53%) מדווחים כי משתמשים באתר כתתי ובחדשות בעברית באינטרנט.

העיתון "חדשון" :

שיעור המדווחים כי הם קוראים את העיתון הינו נמוך. כ- 15% מהלומדים דיווחו כי הם קוראים את העיתון בתדירות כלשהיא, רובם הגדול - לעתים רחוקות.

מעבר לכך, ככלל, אובחנו **הערכות פושרות לעיתון והשפעתו**. באופן קוהרנטי לקריאת העיתון בקרב הלומדים, רק כ- 15% מהמורים דיווחו שהם מכווינים את התלמידים לקרוא את העיתון. כשליש מהמורים מעריכים שהעיתון מספק אינפורמציה מעניינת, חשובה או שהוא מסייע בלימוד השפה העברית. בקרב הלומדים, כ- 46% סבורים שהעיתון מסייע להקניית השפה וכ- 43% סבורים שהתכנים בעיתון מעניינים. בקרב המורים ההערכות נמוכות יותר (כשליש העריכו באופן חיובי את תכני העיתון).

מיקוד: הלומדים באולפנים מתוקשבים :

אחת המטרות של המחקר היתה לבחון את מידת ההצלחה של האולפנים המתוקשבים, לקראת כוונה לבצע מהלך שירחיב את כמות האולפנים הללו. לצורך כך, נערך מיקוד בממצאי הסקרים שנאספו בקרב הלומדים בשניים מהאולפנים המתוקשבים אשר נבחרו לצורך המחקר - אחווה ראשלי"צ ובית ארדשטיין בחיפה. תשובות הלומדים באולפנים אלה הושו לאלה שבכלל המדגם, בפרמטרים המרכזיים שנבחנו.

ככלל, בכל הנוגע לשימוש ומאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים נמצאו פערים גדולים מאוד בין תלמידי האולפנים המתוקשבים לבין יתר הלומדים. בכל הנוגע לשימוש בחומרים מתוקשבים, לעמדות כלפיהם ולתפיסת נוחות השימוש בהם עולה כי הערכת תלמידי האולפנים המתוקשבים גבוהה בהרבה. יודגש כי למרות האמור, גם בקרב תלמידי האולפנים המתוקשבים,

רמת שביעות רצון מהחומרים המתקשבים אינה מאוד גבוהה (קצת יותר מ – 50% מרוצים) וכמחצית מהלומדים מרוצים מהנגישות לחומרים. יתכן שהדבר נובע ממאפייני האוכלוסייה או מהערכת החומרים עצמם.

בנושא תחזוקת האולפנים, הפערים בין הלומדים באולפנים המתקשבים לבין היתר גדולים מאוד. באולפנים המתקשבים הלומדים הרבה יותר מרוצים מרמת התחזוקה

בפרמטרים שבחנו **שביעות רצון מהלימודים, התכנים ויחסי מורים – לומדים** נמצא כי למרות ההבדלים הניכרים בשביעות הרצון ובאופני השימוש בחומרים המתקשבים ובתחזוקת האולפנים, נכון לעת המדידה, אין הבדלים משמעותיים בהערכת אפקטיביות הלימודים, בשביעות הרצון מהלימודים ומהתכנים וביחסי מורים – לומדים, בקרב הלומדים מאולפנים מתקשבים בהשוואה ליתר הלומדים.

סיכום חוזקות

להלן פירוט הנושאים המרכזיים אשר נמצאו כחוזקות בולטים של האולפנים, אשר עשויים להיות מוגדרים כנושאים לשימור.

- **שביעות רצון גבוהה באופן כללי של הלומדים מהלימודים באולפן, מהתכנים ומהרלבנטיות של התכנים לחיי היומיום.** ניתן לומר שהלימודים נתפסים כבסיס ראשוני לחיים בישראל.
- **ככלל, המורים מרוצים מאוד מעבודתם**, רואים בה שליחות ומוצאים בה סיפוק ועניין. מבינים את יתרונות סביבת עבודתם הייחודית, מוצאים את עבודתם כמספקת ומרוצים מהלומדים ומאפייניהם.
- **יחסים מעולים בין לומדים ומורים**, בעיני כל הנוגעים בדבר.
- **האולפנים המתקשבים מוכיחים את עצמם מבחינת שימוש בחומרים, הערכת ציוד ואמצעים** (וכנראה כתוצאה מכך בהערכת סביבת הלמידה \ עבודה).

סיכום נושאים לתשומת לב

להלן סיכום הנושאים המרכזיים אשר נמצאו כחולשות יחסיות, או כנושאים הראויים לבחינה ולתשומת לב בעבודת האולפנים.

- ממצאי המחקר מצביעים על צורך **בתיאום עמדות בין מורים ולומדים** לגבי:
  - א. **תפיסת אפקטיביות הלימודים בכל הנוגע להקניית שפה ולמיומנויות חברתיות.** הרושם העולה מהמחקר שהלומדים אינם חושבים שהלימודים ממצים, והיו רוצים להרחיבם.
  - ב. **הערכת החומרים המתקשבים:** ממצאי המחקר מראים כי מורים מעריכים את החומרים המתקשבים הרבה יותר מלומדים, מבחינת מידת האפקטיביות שלהם, הנגישות אליהם והשימוש בהם.

- **רבים מהלומדים מתקשים לשלב לימודים באולפן ועבודה, זאת למרות שניכר שהם היו מאוד רוצים להמשיך בלימודיהם ואף להעמיקם.**
- **למרות שביעות הרצון הבסיסית מהעבודה באולפן, מהאווירה, מתחום העיסוק - רבים מהמורים אינם מרוצים מתנאי העסקתם (בדגש על שכר) ומעזרי ההוראה באולפנים.**
- **פוטנציאל החומרים המתקשבים – אינו ממוצה דיו:**
  - א. החומרים לא נגישים לרבים מאוד מהלומדים..
  - ב. לעתים קרובות המורים לא מכוונים לחומרים, מחוסר זמן.
  - ג. הערכה פושרת של החומרים בעיני הלומדים.
  - ד. אין מיומנות בשימוש בחומרים מתקשבים בקרב לומדים ולעתים אף בקרב מורים.
- **שימוש חלקי ביותר, והערכה נמוכה למדי לעיתון "חדשון".**
- **יש לבחון את הממצא שלמרות שביעות הרצון הגבוהה יחסית והשימוש השכיח בחומרים המתקשבים ובסביבת העבודה באולפנים המתקשבים, בשלב הנוכחי עמדות אלה אינן קשורות או משפיעות באופן חיובי על הערכת תכנית הלימודים. יתכן וההבדלים נובעים מכך שמדובר בשלב מוקדם יחסית בקיומם של האולפנים המתקשבים, בחוסר מיצוי הכלים או בהבדלים במאפייני אוכלוסיות.**

מבוא

האגף לחינוך מבוגרים אחראי על מתן כלל השירותים הפדגוגיים בתחום הנחלת הלשון העברית באולפנים ראשוניים ובתכניות המשך: כוח ההוראה ותשומות הוראה הכוללות תכניות לימוד, חומרי לימוד, הוראה והשתלמויות מורים, ליווי מקצועי בתחום התקשוב והדרכה פדגוגית כוללת למורים, מדידה והערכה מעצבת ומסכמת לרבות מערך מבחנים לקבלת תעודות סיום אולפן לעולים. במערכת האולפנים כ-475 מורים עובדי משרד החינוך מהם כ-50 יוצאי אתיופיה.

מתכונת הלימודים (באולפנים השונים) נקבעת תוך ניסיון להתחשב בשונות של אוכלוסיית הלומדים. לכן, ניתן למצוא בערים וביישובי הפריפריה ברחבי הארץ כ-18 דגמי אולפן ראשוני וכשבעה דגמי אולפן המשך.

משך הלימודים המרבי באולפן הראשוני הוא חמישה חודשים ובאולפנים ראשוניים לעולי אתיופיה נמשכים הלימודים עשרה חודשים. עצימות הלימודים מותאמת ליכולות הלומדים – קשישים, נכים ובעלי מוגבלות ותלמידים עובדים הלומדים בערב לומדים מספר שעות שבועי מצומצם הנפרס על פני תקופה ארוכה יותר. היקף הלימודים השבועי המרבי הוא 25 שעות שבועיות.

מטרת על: טיפוח המערכת הממלכתית להנחלת הלשון העברית כמערכת עדכנית מובילה בארץ בקליטתם הלשונית והתרבותית של העולים באולפנים ראשוניים ובכיתות מתקדמות כגון כיתות לעברית תעסוקתית, כיתות המשך ועוד.

החל משנה"ל תשע"ד החל האגף לחינוך מבוגרים בתכנון ובביצוע **תכנית לשיפור ושדרוג האולפנים לעולים החדשים**. מטרת המהלך:

- השלמת עדכון תכניות הלימודים והתאמת המבחנים השונים הנלווים אליהם והכנת מערכת האולפנים להטמעתם המלאה בשנת תשע"ו
- התמקדות הליווי הפדגוגי הכולל באולפן בשמירה על איכות ההוראה, בהעמקת הלמידה המשמעותית ובהכנה למעבר לתכנית הלימודים החדשה
- העמקת התקשוב במערכת האולפנים
- ארגון מאגר התוכן המקוון בהלימה לתכניות הלימודים החדשות

לשם כך, נקט האגף להשכלת מבוגרים בצעדים הבאים:

1. **עדכון תכניות הלימודים** כך שיהיו מותאמות לרוח התקופה ולשינויים בשפה העברית. קיימות שתי תכניות לימוד מרכזיות:
  - תכנית הלימודים לאולפנים ראשוניים רמות א-ב (יצאה לאור) ותכנית לרמות הביניים ג-ד (בתהליך פיתוח בעת כתיבת דו"ח זה).
  - תכנית הלימודים לאולפן הראשוני לעולי אתיופיה (בדפוס בעת כתיבת דו"ח זה).

2. **חומרי לימוד מתוקשבים** : חומרי ההוראה והלמידה העדכניים מועלים למאגר התוכן האגפי במערכת הלמידה המקוונת החדשה MOODLE. השימוש בחומרי הוראה ולמידה אלה מותנה בהימצאותה של תשתית טכנולוגית הולמת. מקורות הלימוד המתוקשבים כוללים עתה גם עיתון מקוון ('חדשון') המהווה חלופה לעיתון 'שער למתחיל' שנסגר לפני שנתיים וכתב עת מקוון למורי השפה העברית וחשיבותה ('הד האולפן החדש').
3. **עדכון תהליכי הערכת הלמידה ומדידת הישגים** : התאמת ההערכה הפנימית וההערכה החיצונית באולפנים לתכניות הלימודים החדשות.
4. **ביצוע השתלמויות למורים** : תוך דגש על סוגיות לשוניות ותרבותיות, בהוראת שפה שנייה ובמיוחד בהוראת 'שפת עם', התוודעות לתרבות המקור של העולים ועוד.

האגף להשכלת מבוגרים פנה לראמ"ה בבקשה להעריך את תהליכי השינוי שעוברים על האולפנים של העולים החדשים. בתחילה, הבקשה הייתה למקד את ההערכה באולפנים המתוקשבים בלבד (אולפנים שעברו או עוברים תהליך של הצטיידות בתחום התקשוב, במתכונת של התכנית הלאומית להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21), אולם לאור המלצת ראמ"ה, המוקד של ההערכה עבר מנושא שילוב התקשוב בלבד, למספר שאלות הערכה נוספות, כמתואר להלן:

1. **תחושות, תפיסות ועמדות של הלומדים כלפי הלימודים** : מהן הציפיות של הלומדים מהלימודים באולפן? מה הם מצפים שהלימודים יתנו להם? באיזו מידה הם חשים שהלימודים מסייעים להם בשליטה ובשימוש בשפה העברית במעגלים שונים של חייהם?
2. **דיווחים על מיומנויות שימוש בשפה העברית בהקשרים שונים** : באיזו מידה חשים שיש בידיהם יכולת להשתמש (היטב) בשפה העברית במעגלים שונים: מול רשויות, בעולם התעסוקה, בסיטואציות יומיומיות, להבין את הנאמר בחדשות והנכתב בעיתונים ועוד.
3. **עמדות כלפי קליטה והשתלבות בחברה הישראלית** : באיזו מידה חשים כי יצליחו להשתלב בחברה הישראלית: בשוק התעסוקה, מעגל חברים, צריכת אמצעי תקשורת ועוד.
4. **שאלות בדבר התשומות המרכזיות של התכנית** :
  - **עמדות באשר למרכזי הלמידה ולצוות ההוראה** : באיזו מידה חשים שמרכזי הלמידה נותנים מענה לצרכים שלהם מבחינת תחזוקה, ציוד וניקיון.
  - **עמדות ביחס לצוות ההוראה** : באיזו מידה חשים שהמורים מלמדים באופן ברור? באופן המותאם לצרכים שלהם? תוך הפגנת הבנה ורגישות לתרבות ממנה הגיעו? **שאלות בדבר הטמעת התקשוב והחומרים המתוקשבים** : כמה מהלומדים מכירים את החומרים המתוקשבים? באיזו תדירות משתמשים בהם, נחשפים אליהם? מהן העמדות כלפי החומרים הללו וכלפי הפלטפורמות המתוקשבות בכלל?
  - **שאלות באשר לתכנית הלימודים** : באיזו מידה חשים שהתכנים הנלמדים מתאימים לצרכיהם
  - **תפיסות ועמדות המורים ביחס לעבודתם**, ביחס לכלים שיש ברשותם, זיהוי צרכים מקצועיים (ואחרים), עמדות כלפי תנאי ההעסקה ועוד.

שיטה

במהלך שנה"ל תשע"ה, בוצע מהלך נרחב של סקירת הלומדים במסגרת התכנית.

היות ואוכלוסיית הלומדים הינה מורכבת ומגוונת (קיימים כ-18 דגמי אולפן ראשוני וכ-7 דגמי אולפן המשך), והיות ואוכלוסיית הלומדים באולפנים אינה יציבה (תלויה במחזוריות הלימודים, במאפייני העלייה לישראל וכו') – נוצר מצב מורכב אשר אינו מאפשר להציע מענה מחקרי לכל אחד מסוגי הדגמים. המצב גם יוצר קושי ביכולת ההשוואה של נתונים לאורך זמן. כך, לדוגמא, אם רוצים להשוות לאורך זמן את שיעורי המדווחים על שליטה טובה במיומנות כלשהי (למשל – יכולת להתנהל בשפה העברית מול רשויות), הרי שהדינמיות הרבה בדגמים ובמאפייני אוכלוסיות הלומדים מציבים בספק את יכולת ההשוואה לאורך זמן.

לאור כל אלה, הוחלט על ביצוע סקר רחב בקרב הלומדים במרכזים, בעל אוריינטציה מעצבת, קרי כזו שאמורה לסייע למובילי התכנית בזיהוי הסוגיות העיקריות, החוזקות והנקודות טעונות השיפור, בהיכרות עם הלכי הרוח בקרב אוכלוסיות הלומדים והמורים וכיו"ב.

אוכלוסיית המחקר

- **הלומדים**: שהוגדרו ככלל הלומדים במרכזים בעת ביצוע הסקר (חודשים אוגוסט – ספטמבר 2015).
- **מורים**: על פי רשימות האגף לחינוך מבוגרים, קיימים 475 מורים באולפנים.

כלי ההערכה

מחקר ההערכה התבסס על כלי הערכה כמותיים אשר כללו שאלונים שפותחו בהתאם למטרות התוכנית ותפוקותיה כפי שהוגדרו. פותחו שני שאלונים ייעודיים: ללומדים ולמורים. השאלונים הכילו שאלות סגורות ופתוחות. להלן בפירוט:

סקר לומדים: בוצע סקר מקיף למילוי עצמי באולפנים בקרב הלומדים במהלך החודשים יולי – ספטמבר 2015, מתוך רשימת המרכז להשכלת מבוגרים. יש להזכיר כי **הלימודים באולפן הם עונתיים ותלויים עלייה**. בכל עונה יש לומדים שונים מאוד במאפייניהם החברתיים והסוציו-דמוגרפיים. **הסקר מייצג אך ורק לומדים שהיו באולפנים בתקופה זו** (מאפייניהם מוצגים בפרק 1 שלהלן).

הסקר תורגם למספר שפות בהתאם לאוכלוסיות הלומדים (רוסית, אנגלית, אמהרית, צרפתית). רוב גדול מהמשיבים בחרו להשיב בעברית.

בסך הכל, השיבו לשאלון 3,441 לומדים, אם כי לא כולם השיבו על כל השאלות. הנתונים הוקלדו בחברת "טלדור".

בתוך אלה, נעשתה פנייה ללומדים בשני אולפנים מתוקשבים (אחוזה ראשל"צ ובית ארדשטיין בחיפה) אשר זכו לתשומת לב מיוחדת בהערכה, מתוך רצון לבחון את ההבדלים בתפיסות של

לומדי אולפנים מתוקשבים בהשוואה ליתר, לאור הכוונה לתקשב אולפנים נוספים. יש לציין עם זאת כי יש להתייחס לעמדות בזהירות, זאת משום שמאפייני הלומדים באולפנים אלה שונים בהשוואה ליתר הלומדים באולפנים, בעיקר בפרמטר ארץ לידה (רוב הלומדים באולפנים המתוקשבים, מעל 80%, הם ממוצא מדינות האירופאיות של חבר העמים)¹.

סקר מורים: בוצע סקר טלפוני בקרב מדגם מייצג של המורים המלמדים באולפנים. לסקר השיבו 170 מורים. טעות הדגימה המרבית ברמת מובהקות 95% : 6.1% לכל כיוון.

---

¹ ראה בהרחבה בנספח.

פירוט הממצאים

הממצאים יוצגו על פי הפרקים הבאים:

בפרק הראשון יתוארו מאפייני הרקע של הלומדים באולפנים ושל המורים (רקע סוציו אקונומי ודמוגרפי).

בפרק שני יוצגו ציפיות הלומדים מהלימודים באולפן, כפי שאובחנו באמצעות שאלה פתוחה שהופנתה אליהם.

הפרק השלישי יעסוק בתפיסת הלימודים ותרומתם ללומדים בעיני הלומדים והמורים, מבחינת הערכת הסיוע של האולפן בהנחלת מיומנויות השימוש בשפה, בהשתלבות חברתית, הערכת תכני הלימודים והשפעתם, שביעות רצון מהלימודים ככלל.

הפרק הרביעי יתמקד בלומדים ויבקש להעריך את יכולותיהם הנתפסות בהתמודדות עם הלימודים באולפן ותפיסותיהם לגבי יכולת ההשתלבות שלהם בחברה בישראל.

בפרק החמישי תוצג הערכת המורים את עבודתם באולפן, מבחינת יתרונות וקשיים, הערכת תנאי עבודה וכיו"ב.

הפרק החמישי יעסוק ביחסי מורים – לומדים באולפן, בעיני המורים כמו גם בעיני הלומדים.

הערכת התנאים ללימודים באולפן תיבחן בפרק השישי. הפרק יעסוק במימד הזמן: האם יש די זמן ללמידה, ובתחזוקת האולפנים.

הערכת השימוש בחומרים מתוקשבים, שהיא אחד מנושאי הליבה של מחקר הערכה זה תוצג בפרק הבא, מבחינת שימוש ומאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים בכלל ובחומרים ספציפיים מאידך, נגישות לחומרים מתוקשבים שביעות רצון מחומרים מתוקשבים.

העיתון "חדשון" יעמוד במרכז הבחינה של הפרק הבא: חשיפה לעיתון והערכת תרומתו ותכניו.

בפרק האחרון יוצג מיקוד בלומדים באולפנים מתוקשבים, בכל הנושאים שנבחנו בסקר, בהשוואה לאולפנים שאינם מתוקשבים.

פרק 1: מאפייני רקע של הלומדים והמורים

ראשית, בכדי לקבל מושג על מאפייני האוכלוסיות אותן חקרנו, יוצגו מאפייני רקע סוציו-דמוגרפיים של הלומדים ושל המורים.

1.1 הלומדים: מאפייני רקע

בטבלה מספר 1 שלהלן יוצגו מאפייני הרקע של הלומדים במשתנים סוציו-דמוגרפיים מרכזיים. יצוין כי הנתונים מבוססים דיווח עצמי של הלומדים שהשיבו לשאלון, וכנראה אינם מאפיינים באופן מלא את נתוני כלל הלומדים. ניתן להניח שאוכלוסיות מתקשות (לדוגמא: מבוגרים, בעלי קשיי שפה ניכרים, פחות משכילים) – פחות נוטות להשיב לסקרים, ויש לקחת זאת בחשבון בפירוש הנתונים ובהסקת המסקנות.

טבלה 1: מאפייני רקע סוציו-דמוגרפיים, לומדים, דיווח עצמי של המשיבים, באחוזים.

אחוזים		
54%	חבר העמים – מדינות אירופה	ארץ לידה, N=3060
19%	צרפת	
9%	צפ. אמריקה + אוסטרליה	
5%	מרכז ומע אירופה ללא צרפת	
5%	דר. מרכז אמריקה	
3%	חבר העמים – מדינות אסיה	
2%	אתיופיה	
2%	מז אירופה ללא חבר העמים	
1%	אסיה אחר	
5%	מדינות ערב אסיאתיות ואיראן	
1%	צפ. אפריקה	
39%	אקדמית תואר שני או שלישי	
29%	אקדמית תואר ראשון	
20%	על תיכון	
12%	תיכון ומטה	עובד, N=3195
10%	מלא	
18%	חלקי	
72%	לא עובד	עבודה במקצוע – מבין העובדים, N=855
28%	עובד במקצוע	
13%	עובד במקצוע קרוב	
59%	לא עובד במקצוע	שליטה בעברית, N=3254
14%	המשיבה העידה על עצמוה כבעלת יכולת דיבור טובה \ טובה מאוד	
21%	המשיבה העידה על עצמוה כבעלת יכולת קריאה וכתובה טובה \ טובה מאוד	

מהנתונים המוצגים טבלה לעיל ניתן להבחין במספר ממצאים מענייניים.

ראשית, יותר ממחצית מהלומדים שהשיבו על השאלון הם עולים ממדינות אירופאיות של חבר העמים. 19% עולים מצרפת, 9% מצפון אמריקה ואוסטרליה. 7% מהמשיבים בלבד עלו ממדינות אסיה – אפריקה.

כשני שליש מהלומדים שהשיבו לסקר הם בעלי תואר אקדמי (68%). רק 12% בעלי השכלה תיכונית ומטה.

למרות השכיחות הגבוהה של בעלי השכלה גבוהה, רק 28% מהלומדים שהשיבו לסקר עובדים, מהם 10% במשרה מלאה. מבין העובדים, 28% עובדים במקצוע שלהם (מהווים כ – 3% מכלל המרואיינים) ו – 13% במקצוע קרוב.

14% מהמרואיינים הגדירו עצמם כבעלי יכולת דיבור טובה, ו – 21% כבעלי יכולת קריאה וכתובה טובה.

1.2 המורים: מאפייני רקע

בטבלה מספר 2 שלהלן יוצגו מאפייני הרקע של הלומדים במשתנים סוציו-דמוגרפיים מרכזיים.

טבלה 2: מאפייני רקע סוציו-דמוגרפיים, מורים

אחוזים		
94%	אחוז נשים	מגדר
73%	אחוז ילידי ישראל	ארץ לידה
50.8 (9.8)	ממוצע (ס. תקן)	גיל
19.9 (10.4)	ממוצע (ס. תקן)	שנות עבודה כמורה באולפן
79%	אחוזים	עבר השתלמות הוראת מבוגרים
28%	תואר שני – שלישי	השכלה
64%	תואר ראשון	
8%	על תיכון לא אקדמי	

כמעט כל המורות באולפנים הן נשים (94%). 73% מהן ילידות ישראל.

ממוצע הגיל של המורות הוא 51, ובממוצע הן מדווחות על 20 שנות עבודה באולפן.

כמעט כל המורות ה אקדמאיות, כשני שליש בעלות תואר ראשון, 28% בעלות תואר שני או שלישי. 79% מהמורות מדווחות כי עברו השתלמות הוראת מבוגרים.

פרק 2: ציפיות מהלימודים באולפן

ראשית הלומדים התבקשו לציין, באמצעות שאלה פתוחה, מה הם מצפים מהלימודים באולפן, באופן הכללי ביותר. בטבלה 3 שלהלן יוצג פירוט התשובות השכיחות, שכיחות ואחוז מכלל התשובות.

טבלה 3: ציפיות מהלימודים באולפן, תשובות לומדים לשאלה פתוחה, שכיחויות ואחוז מכלל התשובות.

אחוז מכלל התשובות	מס. תשובות ברוח זו	
92%	2,433	רכישת שפה, סה"כ
37%	992	ללמוד את השפה באופן כללי: ללמוד / ללמוד את השפה / ידע / להבין בעברית / לדבר עברית
28%	753	לרכוש ידע בסיסי בעברית: שפה בסיסית / ידע בסיסי / ראשוני בעברית / להבין מאמרים פשוטים / תיאור בסיסי של עברית / דיקדוק בסיסי / קרוא וכתוב / להיות מסוגל לקרוא את התורה
21%	552	יכולת לתקשר באופן בסיסי בעברית / ידע בעברית מדוברת / יכולת לתקשר בעברית / לנהל שיחה / שפה מדוברת / שימוש בעברית בחיי היומיום / להסתגר בסידורים למיניהם / טלוויזיה / לעקוב אחר הלימודים של הילדים
2%	65	שיפור העברית / תרגול / שיפור השפה
3%	71	לרכוש ידע טוב של עברית / ידע שוטף / לדבר שוטף / לדעת את השפה במאה אחוז / לדעת היטב
0%	1	להתגבר על הפחד לדבר עברית
6%	162	רכישת השפה כבסיס להתאקלמות בישראל
3%	76	בסיס להתאקלמות ראשונית בארץ: בסיס טוב להמשך בישראל / בסיס להצליח בחיים / להתארגן בחברה הישראלית ובחיים / התאקלמות והסתגלות מוצלחת / יקל על שירות בצבא
3%	72	סיכוי לעבודה טובה יותר / לרכישת עבודה: סיכוי לעבודה יותר מעניינת / סיכוי ובסיס לעבודה / לסייע להשתלב במקצוע (תיאטרון, רופא ועוד) משפר סיכוי לעבוד – בדרך כלל תוך קישור לשפה
0.5%	11	שיפור הביטחון העצמי: להיות יותר בטוח בארץ / להרגיש יותר נח / להיות עצמאי
0.1%	3	תנאי בסיסי להמשך לימודים
1.5%	43	ציפיות מתהליך הלמידה באולפן
0.6%	16	מחמאות כלליות לאולפן ותרומתו, עונה על הציפיות, מרוצה
0.3%	7	המורים – מחמאות: המורה מצויין \ אוהב את המורה \ אני מודה למדריכה הישראלית שדאגה לעולים החדשים, מאוד נחמדים \ המורה משתדלת ללמד ולוודא שכל התלמידים עובדים על אותה רמה.
0.1%	2	ציפיות מהמורים – ציפיה להוראה ולימוד טוב, מצפה ליחס טוב לתלמידים
0.1%	2	מורים ותכנית הלימודים: ביקורת: מאוכזב מההדרכה של המורה, בשיטת הלימוד, שיטת הלימודים באולפן מאוד מבלבלת 2 מצפה ליחס טוב לתלמידים
0.0%	4	שפת הוראה של המורים: המורים צריכים להיות גם הם דוברי רוסית \ אנגלית

אחוז מכלל התשובות	מ.ס. תשובות ברוח זו	
0.2%	1	תכנית לימודים : אני די מסכימה עם התוכנית
0.0%	5	ציפיות להישגים אישיים : לעבור את האולפן ולקבל תעודה, להמשיך לאולפן ב'
0.2%	6	על תנאי הלימוד והפעילויות : שימוש במולטי מדיה לשינוי הסגנון והתכולה של הלימוד, הכיתות צפופות מידי ורועשות מידי, מצפה לסיור בירושלים בזמן האולפן (3), אני מאוד מאוכזב מחוסר משאבים לימודיים.
		ציפיות נוספות
0.2%	5	רכישת חברים – היכרות עם חברים חדשים, היכרות עם אנשים מעניינים וחברים מהארץ ומהעולם
0.2%	4	היכרות תרבותית וחברתית : חשיפה לתרבות בשפה ובמדיה, להכיר וללמוד את החברה הישראלית וההיסטוריה
0.1%	3	ללמוד באופן כללי / ללמוד כמה שיותר / ללמוד דברים חדשים
0.2%	4	לא יודע למה לצפות / נחיה ונראה

הערה : למרואיינים הייתה אפשרות להשיב יותר מתשובה אחת.

הציפייה המרכזית (ואולי ניתן לומר - הכמעט בלבדית) של כמעט כל הלומדים (כ - 92% מהתשובות) מהלימודים באולפן הינה חדה וברורה: **רכישת שפה, בדרך כלל ברמה הבסיסית ואו המדוברת.**

992 מהתשובות (המהווים 37% מהתשובות) עסקו בלימודים באופן כללי של העברית. 753 (28%) מהתשובות עסקו ברכישת ידע בסיסי בעברית, במונחים כמו: רכישת שפה בסיסית או עברית בסיסית, רכישת ידע בסיסי / ראשוני בעברית, כלים להבין מאמרים פשוטים בעיתון, דקדוק בסיסי, קרוא וכתוב, להיות מסוגל לקרוא את התורה בעברית. מיעוט מהלומדים שצינו תשובה שמשמעה רכישת שפה מצפים להבנה מעמיקה של השפה העברית.

הציפייה השנייה בשכיחותה: סיוע בהתאקלמות בישראל, באמצעות השתלבות חברתית, השתלבות בשוק העבודה והגברת הביטחון העצמי, כאשר ההנחה היא שרכישת שפה תקל על אלה. ציפיות מסוג זה הועלו על ידי 6% מהלומדים.

תשובות נוספות שעלו בשכיחות נמוכה היו מחמאות כלליות לאולפן ולתרומתו ולמורים, ציפייה לרכישת חברים או להיכרות תרבותית וחברתית עם ישראל. חלק קטן ציינו שאינם יודעים למה לצפות.

פרק 3: תפיסת הלימודים ותרומתם

בפרק זה ייבחן את נושא הליבה של ההערכה: תפיסת הלימודים ותרומתם ללומדים, בעיני הלומדים והמורים. במסגרת זו הפרק יעסוק בהערכת הלומדים והמורים את הסיוע של האולפן בהנחלת מיומנויות השימוש בשפה ובהשתלבות חברתית. כמו כן תוצג הערכת תכני הלימודים והשפעתם ורמת שביעות רצון מהלימודים ככלל.

3.1 הלימודים ותרומתם: הקניית שפה

ראשית, נסתכל על תפיסת הלומדים את מידת האפקטיביות של האולפנים בהקניית השפה העברית הבסיסית, כזו המאפשרת לבצע פעולות בסיסיות הדורשות היכרות בסיסית עם השפה העברית (לנהל שיחה בעברית, להסתדר ב"סידורים", להבין את הנאמר בטלוויזיה וכו').

תחילה יוצגו הממצאים שעלו מסקר הלומדים, ולאחר מכן הממצאים מסקר המורים.

הלומדים התבקשו להשיב על מספר היגדים העוסקים בתרומה הנתפסת של האולפן לרכישה של שפה. ערכם של ההיגדים נמדד בסולם 1-5, המייצג הסכמה מלאה או חוסר הסכמה מלא. בטבלה 4 שלהלן יוצג אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות להיגדים.

טבלה 4: תפיסת תרומת האולפנים בהקניית שפה, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
53%	בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
35%	בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
34%	בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה
44%	בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה (מתוך אלה שדיווחו כי עובדים באופן מלא או חלקי, n=887)
27%	בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר

מתשובות הלומדים לשאלות הנוגעות להקניית שפה, עולה כי בשלב הלימודים באולפן, אחוז הסבורים כי לאולפן השפעה חיובית על יכולתם להסתדר בחיי היומיום הינו חלקי: כמחצית מהלומדים מעריכים כי בזכות הלימודים הם מסתדרים טוב יותר ב"סידורים" בחיי היומיום. קצת פחות ממחצית מהעובדים דיווחו כי בזכות הלימודים הם מסתדרים טוב יותר במקום העבודה.

פחות מכך (כשליש) סבורים שבזכות הלימודים הם יכולים לנהל שיחה בעברית, מבינים טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה.

כרבע סבורים כי בזכות הלימודים יש להם יכולת לסייע לילדיהם בלימודיהם בבית הספר.

בפילוח לפי משתני הרקע השונים נמצאו הבדלים מובהקים בין קבוצות לומדים שונות, כמפורט להלן²:

בקרב ילידי אתיופיה והרפובליקות האסיאתיות של חבר העמים ובקרב צעירים (עד גיל 25) נמצאה הערכה גבוהה יחסית למוצע בנוגע להשפעת הלימודים על מיומנויות השפה.

בקרב ילידי צרפת כמו גם יתר מדינות מערב אירופה וצפון אמריקה ובקרב מבוגרים (גילאי 56 ומעלה) נמצאה הערכה נמוכה יחסית למוצע בכל הנוגע להשפעת הלימודים על מיומנויות השפה.

המורים התבקשו להשיב על שאלה אחת הנוגעת לנושא זה "הלימודים באולפן מסייעים ללומדים לנהל שיחה בעברית". בעוד בקרב הלומדים כשליש השיבו בחיוב על שאלה מקבילה, 90% מהמורים השיבו באופן חיובי על היגד זה.

3.2 הלימודים באולפן והשתלבות חברתית

מלבד הקניית שפה כבסיס להשתלבות חברתית, עצם הנוכחות באולפן עשויה לספק ללומדים סביבה המאפשרת חיבור והתחברות לעולים חדשים ולישראלים ותיקים. בפרק זה נבחן את מקומו של האולפן כסוכן חיברות בהיבטים אלה, בעיני לומדים ומורים.

הלומדים התבקשו להשיב על שני היגדים העוסקים בכך, בסולם 1-5, המייצג הסכמה מלאה או חוסר הסכמה מלא. בטבלה 5 שלהלן יוצג אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות להיגדים.

טבלה 5: הלימודים באולפן כסביבה המאפשרת חיברות, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
59%	הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
61%	הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ

כ - 60% מהלומדים סבורים שהלימודים באולפן מסייעים להם להכיר חברים חדשים (בולט בקרב עולי אתיופיה והרפובליקות האסיאתיות של חבר העמים, בקרב בני קבוצת הגיל 36-45 ובקרב נשים. מצד שני - הערכה נמוכה בקרב צעירים).

אחוז דומה סבורים שהלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלהם.

בדומה לתמונה שראינו בפרק העוסק באפקטיביות הקניית השפה, אחוז גבוה יחסית מהמורים מאמין ביכולת האולפנים לסייע להשתלב בחברה: כ - 85% מהמורים סבורים שהלימודים מסייעים ללומדים להשתלב בחברה הישראלית.

² למעוניינים בהרחבה - ראו בנספח.

3.3 הערכת תכנית ותכני הלימוד

נושא נוסף הקשור לתפיסת אפקטיביות הלימודים באולפן הוא הערכת תכנית הלימודים ותכני הלימוד. בטבלאות 6 ו- 6.1 שלהלן יוצג אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות לשאלות שהלומדים והמורים התבקשו להשיב עליהן בהקשר לכך.

טבלה 6: רלבנטיות תכני הלימודים, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
75%	באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי

טבלה 6.1: רלבנטיות תכני הלימודים, אחוז המורים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
93%	הלימודים באולפן נוגעים בנושאים המרכזיים שצריך ללמוד
84%	בסך הכול, תכנית הלימודים באולפן טובה בעיניי

הערכת תכני הלימוד והתאמתם ללימודים – גבוהה במיוחד בקרב מורים (93% מהמורים סבורים כי הלימודים באולפן נוגעים בנושאים המרכזיים שצריך ללמוד, ו- 84% השיבו כי בסך הכל תכנית הלימודים באולפן טובה בעיניהם).

גם בקרב הלומדים, בסך הכל הרוב הגדול (75%) מרוצים מהתכנים הנלמדים באולפן.

3.4 שביעות רצון מהלימודים באולפן

נושא נוסף המהווה מדד לתפיסת אפקטיביות הלימודים הינו שביעות הרצון של הלומדים מהלימודים. בתרשים 7 שלהלן יוצג אחוז הלומדים שהשיבו בקטגוריות החיוביות לשאלות העוסקות בנושא.

טבלה 7: שביעות הרצון מהלימודים באולפן, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
75%	בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
74%	הלימודים באולפן מהנים
69%	בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן

למרות שלכאורה רמת שביעות הרצון מהקניית השפה ומהשתלבות חברתית אינה מאוד גבוהה, כפי שראינו בפרקים הקודמים, בשאלות העוסקות בשביעות רצון נראה כי רמת שביעות הרצון מהלימודים בהסתכלות כללית היא גבוהה: כ- 75% מהלומדים מדווחים כי הם מרוצים מהלימודים, כי הלימודים מהנים וכי היו מעוניינים להמשיך וללמוד באולפן.

שביעות רצון גבוהה יחסית ליתר הקבוצות נמצאה בקרב: עולים מאתיופיה, מצרפת ומדרום אמריקה וגם בקרב נשים.

תפיסת הלימודים באולפן ותרומתם: סיכום

לסיכום פרק זה, ניתן לראות תמונה מורכבת בכל הנוגע להערכת הלימודים באולפן. להלן נדון במספר תמות מרכזיות שעלו.

ראשית, נמצאו חילוקי דעות ניכרים בין מורים ולומדים לגבי תפיסת אפקטיביות הלימודים בכל הנוגע להקניית שפה ולמיומנויות חברתיות: בעוד שרוב המורים מעריכים מאוד את השפעתו החיובית של האולפן בהקניית פרמטרים אלה, בקרב הלומדים ההערכות הרבה פחות מפרגנות.

למרות האמור לעיל, בשאלות שביעות הרצון הכללית ובשאלות העוסקות בתכני הלימודים נמצאה הערכה גבוהה, גם בקרב הלומדים.

בנוסף, מצאנו כי ככלל, קיימים הבדלים בתפיסות לגבי אפקטיביות הלימודים בקרב קבוצות מוצא וייחוס שונות. בקרב יוצאי אתיופיה ומדינות אסיות של חבר העמים, ובקרב מבוגרים דווחה הערכה גבוהה ואילו הערכה נמוכה יחסית נמצאה בקרב צעירים ובקרב יוצאי צרפת, מע. אירופה וצפ. אמריקה.

משמעויות אפשריות של הממצאים שתוארו: ראשית, נראה כי הלומדים תופסים את הלימודים באולפן כלימודים ראשוניים מאוד, שנוגעים בנושאים הנכונים – אך יתכן ובשלב שבו נשאלו הם אינם חושבים שהלימודים ממצים, ואולי היו רוצים להרחיבם. ממצאים שיוצגו בהמשך דו"ח זה תומכים בהשערה זו.

בנוסף, הלומדים התבקשו להשיב על השאלות בעת הלימודים, חלקם אולי בשלבים מאוד ראשוניים. יתכן כי בשלב זה התכנים "טריים" מדי ועדיין לא מוצתה תרומתם לחיי היומיום של הלומדים, בעוד שהמורים המנוסים יותר מסתכלים כבר בהסתכלות ארוכת טווח.

פרק 4: לומדים: הערכת יכולות

לאחר שבפרק הקודם עסקנו בתפיסת אפקטיביות הלימודים באולפן, בפרק זה נעסוק בתפיסת הלומדים את יכולותיהם, בשלושה מימדים: להתמודד עם השילוב של לימודים ושל אתגרי הקיום היומיומי (כפי שיוצג בטבלה 8), לסיים את הלימודים באולפן בהצלחה (כפי שיוצג בטבלה 9), להשתלב בחברה הישראלית (טבלה 10).

טבלה 8: הערכת היכולת להתמודד עם הלימודים והקשיים היומיומיים, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
27%	באיזו מידה לדעתך הלימודים באולפן מאפשרים לך לעבוד באופן סדיר במקביל ללימודיך
27%	באיזו מידה, לדעתך, 'סל הקליטה' שאתה מקבל מסייע לך להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה

רוב הלומדים מדווחים על קשיים בשילוב לימודים ועבודה: רק כרבע מהלומדים סבורים שהלימודים באולפן מאפשרים להם לעבוד באופן סדיר במקביל.

אחוז דומה סבור שסל הקליטה מסייע להם להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה.

טבלה 9: הערכת יכולות סיום הלימודים בהצלחה, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
84%	תצליח לסיים את הלימודים באולפן
70%	תיגש למבחן הסיום בדיבור ובכתב

למרות שכפי שראינו רוב הלומדים מתקשים לשלב את הלימודים עם עבודה ועם חיי היומיום, הרוב הגדול של הלומדים (84%) מעריכים כי הם יכולים לסיים את הלימודים באולפן. אחוז נמוך יותר, אך עדיין הרוב הגדול (70%) מאמינים שייגשו למבחן הסיום.

צעירים (קב' גיל עד 35) אופטימיים יותר לגבי יכולת סיום הלימודים והעמידה במבחן הסיום, מבוגרים הרבה פחות אופטימיים.

משמעויות אפשריות העולות משתי הטבלות:

יתכן ורבים מהלומדים נאלצים לחיות בצמצום רב תוך כדי הלימודים באולפן. הסבר שני - רבים אחרים משתמשים ב"רזרבות כלכליות" בכדי לאפשר לעצמם קיום יומיומי מספק בזמן הלימודים. בנוסף, יתכן כי העובדה שהקורס קצר מאפשר ללומדים לסיים בהצלחה את לימודיהם, מבלי להכנס למצוקה כלכלית.

וכעת נסתכל בטבלה 10 שלהלן על עמדות הלומדים לגבי יכולתם להשתלב בחברה הישראלית, בטווח הנראה לעין :

טבלה 10: הערכת יכולות הלומדים להשתלב בחברה ובתעסוקה בישראל, אחוז הלומדים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
68%	השנה אמצא חברים חדשים בישראל
64%	באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
50%	אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק בארץ
50%	אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
41%	אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

רמת האופטימיות הגבוהה ביותר של הלומדים קשורה ליכולתם להשתלב חברתית: כשני שלישים מהלומדים אופטימיים לגבי שילובם החברתי (68% סבורים שהשנה ימצאו חברים חדשים בישראל ו- 64% מאמינים שיצליחו להשתלב היטב בחברה הישראלית).

כמחצית מהלומדים אופטימיים לגבי היכולת שלהם ללמוד עברית ברמה מספקת כדי להשתלב חברתית.

פחות מכל, הלומדים אופטימיים לגבי שילוב במקום העבודה (50%), ובמיוחד להשתלב במקום עבודה שיתאים למקצוע שהיה להם לפני שעלו ארצה (41%).

ככלל, מפילוח סוציו דמוגרפי עולה כי גברים וצעירים הרבה יותר אופטימיים לגבי יכולתם להשתלב בכל הפרמטרים, בהשוואה לנשים וליתר קבוצות הגיל, בדגש על השתלבות בשוק העבודה.

פרק 5: הערכת המורים את עבודתם באולפן

הפרק הקודם התמקד בהערכת הלומדים את הלימודים באולפן ואת יכולותיהם. הפרק הנוכחי יעסוק במוריסובהערכתם את העבודה באולפן, על מאפייניה השונים.

הנושאים בהם יעסוק הפרק יהיו: יתרונות ואתגרים בעבודה באולפן (שנשאלו באמצעות שאלות פתוחות) והערכת העבודה באולפן מבחינת תנאי עבודה ושכר, יחסי עבודה עם לומדים ומנהלים וכיו"ב, כפי שנשאלו בשאלות סגורות.

5.1 יתרונות נתפסים של העבודה באולפן, בעיני מורים

בטבלה מספר 11 שלהלן יוצגו ממצאי שאלה פתוחה שנשאלו המורים, במסגרתה הם התבקשו לציין את היתרונות של העבודה באולפן בעיניהם. הנתונים מוצגים באופן מקובץ.

טבלה 11: יתרונות בעבודה באולפן, ממצאי שאלה פתוחה בקרב מורים.

מספר התשובות ברוח זו (אחוזים) N=170		
35 (22%)	אין בעיות משמעות, אין אלימות	מאפייני העבודה וסביבת העבודה (מוקד ייחוס: מערכת החינוך ה"סטנדרטית")
33 (20%)	קיימת מוטיבציה ללמידה \ רוצים למוד	
7 (4%)	אין התעסקות עם הורים	
7 (4%)	אווירה נינוחה, פחות חיכוכים, כבוד הדדי	
7 (4%)	שעות עבודה נוחות	
3 (2%)	רואים מיד תוצאות	
3 (2%)	אין בעיות של מערכת החינוך ה"רגילה"	
2 (1%)	קטן ואינטימי	
2 (1%)	פחות שוחק	
51 (32%)	שליחות, לסייע לאנשים שתחילת דרכם ארץ, שינוי החברה הישראלית	
21 (13%)	סיפוק, תחושה שצריך אותי	
41 (24%)	קוסמופוליטיות, מכירים מגוון תרבויות ואת החברה הישראלית, מגוון	עניין מקצועי
11 (7%)	אתגר	
9 (6%)	עניין	
3 (2%)	תשובות אחרות בהקשר זה: מעניין לאתגר עם טכנולוגיה, מקום ליצירתיות	
26 (17%)	אוהבת, אוהבת את התלמידים, זוכה להערכה, הנאה וכיף	
7 (4%)	אוהבת ללמד את השפה / עברית	הביעה אמירה רגשית
49 (31%)	אוכלוסייה מבוגרת ונעימה (בולט), אנשים משכילים, אנשים מעניינים, ציוניים ואוהבי ישראל	
8 (5%)	הכל טוב, הרבה יתרונות, הדובדבן שבקצפת ההוראה	הכל
	כסף, אוטונומיה (1 כ"א)	תשובות נוספות

הערה: למראויינים הייתה אפשרות להשיב יותר מתשובה אחת.

עיון בטבלה יראה חמש סוגי תשובות מרכזיות המציירות את היתרונות של העבודה באולפנים בעיני המורים.

הראשונה שבהן הינה **מאפייני העבודה וסביבת העבודה**. מהנתונים נראה שמוקד הייחוס של המורים בתשובותיהם הינה מערכת החינוך ה"סטנדרטית", המשווית ללימודים באולפן. תשובות שכיחות בהקשר לכך: אין בעיות משמעות, מוטיבציה גבוהה ללמידה, אין התעסקות עם הורים, אווירה נינוחה ושעות עבודה נוחות.

סוג התשובות השני הבולט היה תחושת **סיפוק ושליחות**.

סוג תשובות שלישי שעלה היה **עניין מקצועי**, במסגרת זו עלו תשובות כמו: אווירה קוסמופוליטית, אתגר ועניין, למידה המאפשרת יצירתיות.

משפחת תשובות נוספת עוסקת **במאפייני הלומדים**. תשובות מרכזיות בהקשר לכך: אוכלוסייה מבוגרת ונעימה (תשובה בולטת), אנשים משכילים, אנשים מעניינים, ציוניים ואוהבי ישראל.

בשכיחות מעט נמוכה יותר עלו אמירות **רגשיות**, דוגמת: אהבה לתלמידים, הנאה, כייף, אהבה ללמד את השפה.

5.2. אתגרים נתפסים של העבודה באולפן, בעיני מורים

לגבי הצד השני של המטבע, בטבלה מספר 12 שלהלן יוצגו ממצאי שאלה פתוחה שנשאלו המורים, במסגרתה הם התבקשו לציין את הקשיים המרכזיים של העבודה באולפן בעיניהם. הנתונים מוצגים באופן מקובץ.

טבלה 12: קשיים בעבודה באולפן, ממצאי שאלה בפתוחה בקרב מורים.

מספר התשובות ברוח זו (אחוזים) N=170		
23 (15%)	אוכלוסייה הטרואגנית	מאפייני אוכלוסיית הלומדים
16 (11%)	אוכלוסייה עם מצב סוציו-אקונומי קשה, בדגש על כמות גדולה של קשישים	
14 (9%)	קשיי תקשורת, פערים תרבותיים	
3 (2%)	לא ניתן לחייב ללמוד, לא תמיד רוצים ללמוד	
4 (3%)	לעתים צריכים להיות פסיכולוגים / עובדים סוציאליים של התלמידים	
3 (2%)	לעתים יש צורך בחינוך מיוחד של מבוגרים והוא לא מתאפשר	
	תשובות אחרות בהקשר זה: אין רצינות בלמידה, אנשים לא יציבים, קשה לעולים לשלב עבודה ולימודים (כל תשובה הופיעה פעם אחת).	
8 (5%)	אין די זמן ללמד, משך קורס קצר	תכנית הלימודים
4 (3%)	תכנית לימודים לא קבועה ולא מסודרת	
1 (1%)	ספרים ותכניות לא ברורים	
17 (11%)	אין ציוד מתאים, אחזקת ציוד לקוייה, אולפנים עניים	ציוד ואמצעים

מספר התשובות ברוח זו (אחוזים) N=170		
7 (5%)	שכר	תנאים – שכר וארעיות
8 (5%)	קביעות וביטחון תעסוקתי : אין תמיד עבודה קבועה, חופשות בלתי מתוכננות, לא יציב	
5 (3%)	ילדים חורגים למשרד החינוך , לא זוכים לתשומת לב	
3 (2%)	אין מקום קבוע	
7 (5%)	תשובות אחרות בהקשר זה: אין זכויות, שחיקה, אין קידום, עבודה בערב, נסיעות ארוכות	
13 (9%)	קשיי שפה, לא קל להנחיל שפה	קשיי שפה
30 (20%)		אין קשיים
	אין הכשרות ותמיכה מקצועית, יותר מדי מנהלות, חסרים מורים.	תשובות נוספות בשכיחות נמוכה

הערה: למרואיינים הייתה אפשרות להשיב יותר מתשובה אחת.

עיון בטבלה יראה שש סוגי תשובות מרכזיות המציירות את היתרונות של העבודה באולפנים בעיני המורים.

20% מהמורים שהשיבו ציינו ש"אין קשיים" בעבודת ההוראה באולפן.

התשובות השכיחות ביותר שעלו קשורות במאפייני אוכלוסיית הלומדים. כפי שניתן היה לראות בסעיף הקודם, קטגוריה זו של תשובות דווחה גם בהקשר של היתרונות המיוחסים ללימודים באולפן. יחד עם זאת, מורים רבים רואים גם קושי הנובע ממאפייני האוכלוסייה, בעיקר מתוקף היותה הטרוגנית, מבוגרת, ועקב האחוז הגבוה של עולים בעלי מצב סוציו-אקונומי נמוך. כן הוזכרו קשיי תקשורת, והעובדה שלא ניתן לחייב וללמוד את אלה שאינם מעוניינים בכך.

רבים ציינו תשובות הקשורות למאפייני תכנית הלימודים באולפנים, כאשר התשובה השכיחה ביותר בהקשר לכך היא שעקב תכנית הלימודים הקצרה – אין די זמן ללמד ולהספיק את כל מה שצריך. עוד אמירה שכיחה נוגעת לכך שתכנית הלימודים אינה קבועה או מסודרת. תשובה נוספת שחזרה בהקשר לכך היתה שהספרים ותכניות הלימודים אינם ברורים.

אתגרים נוספים קשורים בציוד ואמצעים באולפן. המורה מדווחים על כך שאין ציוד מתאים, אחזקת הציוד באולפנים לקויה וכי האולפנים עניים בציוד ואמצעים.

תשובות רבות עסקו בתנאי העסקת המורים, כאשר שתי התמות המרכזיות שחזרו היו: שכר ירוד וארעיות בתעסוקה, הנובעת מחוסר ביטחון תעסוקתי, אין עבודה קבועה, חופשות בלתי מתוכננות וכיו"ב. מורים אף אמרו שהם חשים כמו "ילדים חורגים למשרד החינוך", לא זוכים לדי תשומת לב מהמערכת. נראה אם כן, שהשונויות ממערכת החינוך הסטנדרטית, שנתפסת לעתים כיתרון – היא גם חיסרון בעיני המורים.

סוג קשיים שכיח אחרון נוגע בקשיי שפה, וקשיי הנחלת שפה.

5.3. הערכת העבודה באולפן בעיני מורים

להשלמת התמונה, בטבלה מספר 13 שלהלן יוצג אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות בפרמטרים הבוחנים את הערכת המורים את העבודה באולפן, באופן כללי ובמגוון פרמטרים מרכזיים הנוגעים לשכר, תנאי העסקה, יחסים עם לומדים ומנהלים.

הסתכלות זו מסייעת בהבנת עוצמת התחושות כלפי פרמטרים שונים הקשורים לעבודת המורים, כפי שהוצגו בשאלות הפתוחות – והערכה מסכמת של תפיסות המורים כלפי עבודתם באולפן.

טבלה 13: הערכת מורים את העבודה באולפן, אחוז המורים אשר השיבו בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=170	
98%	בסך הכול אני מרוצה מעבודתי כמורה באולפן
97%	העבודה שלי באולפן היא שליחות
99%	יש לי קשרים טובים עם הלומדים באולפן
94%	יש לי קשרים טובים עם מורים באולפן
91%	אני מרוצה מהיחס של מנהלי האולפן כלפי המורים
92%	אני מרוצה משעות העבודה שלי
85%	אני מרוצה מהמיקום של האולפן
65%	אני מרוצה מעזרי הלימוד שהאולפן מעניק לי
62%	אני מרוצה מהתנאים הפיזיים באולפן
61%	אני מרוצה מהפיתוח המקצועי הניתן לי כמורה באולפן
31%	אני מרוצה מהשכר שלי

מהטבלה עולה כי בהסתכלות כללית, ברוב הפרמטרים, דווחו הערכות טובות מאוד של המורים לעבודתם. יחד עם זאת, בולטת הערכה נמוכה במיוחד לשכר העבודה באולפן, להלן בפירוט:

בשאלה המרכזית, כמעט כל (98%) המורים הביעו שביעות רצון גבוהה מעבודתם. שיעור דומה (97%) רואים את העבודה באולפן כשליחות.

שביעות רצון גבוהה במיוחד גם מיחסי העבודה באולפן: מעל 90% מציגים את היחסים עם המנהלים, המורים האחרים והלומדים כטובים.

בשאלות שעסקו בתנאי העבודה יש עמדות לכאן ולכאן. מחד: שביעות רצון גבוהה מאוד (92%) משעות העבודה באולפן, ומהמיקום של האולפן (85%). פחות מכך (אך עדיין הרוב, 65%-60%) מרוצים מהתנאים הפיזיים, מעזרי הלימוד ומהפיתוח המקצועי של המורים.

לעומת כל אלה, שיעור המרוצים משכר העבודה באולפן - נמוך במיוחד (31%).

פרק 6: יחסי מורים – לומדים

בפרק הנוכחי נעסוק בהרחבה בנושא שנרמז עליו בפרק הקודם – הערכת המורים והלומדים את היחסים ביניהם. ראשית, תוצג הערכת הלומדים את הנושא במגוון פרמטרים ולאחר מכן תוצג הערכת המורים.

6.1. יחסי מורים – לומדים בעיני הלומדים

בטבלה 14 שלהלן יוצג שיעור הלומדים שהשיבו בקטגוריות החיוביות בפרמטרים אשר בחנו הערכת היחסים בין לומדים למורים:

טבלה 14: הערכת יחסי מורים – לומדים באולפן בעיני לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=3343	
92%	המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
91%	באולפן מלמדים מורים טובים
85%	המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
85%	המורים רגישים לקשיים בלמידה
82%	המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים
74%	המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו

הנתונים מציינים הערכה טובה מאוד של הלומדים את היחסים שלהם עם המורים:

יותר מ- 90% סבורים שהמורים מגלים יחס טוב כלפי הלומדים, ושהמורים באולפן באופן כללי הם טובים.

82-85% סבורים שהמורים מלמדים באופן בהיר, ושהם רגישים לקשיי למידה ויודעים להתגמש ולהתאים את עצמם לצרכי הלומדים.

74% מהלומדים סבורים שהמורים רגישים תרבותית, מתעניינים ומכירים את התרבות ממנה הם באו.

6.2. יחסי מורים – לומדים בעיני המורים

עמדות המורים בסוגיה זו נבחנו באמצעות שני היגדים הדומים לאלה שהוצגו למורים, ובאמצעות שאלה שבחנה האם מורים נמצאים בקשר עם לומדים לאחר הלימודים, מתוך הנחה שקשר כזה מצביע על יחסים טובים בין מורים ללומדים. הממצאים יוצגו בטבלאות 15-16 להלן.

טבלה 15: הערכת יחסי מורים – לומדים באולפן בעיני מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=170	
98%	קיימים יחסים טובים בין מורים לתלמידים באולפן
98%	התלמידים מתייחסים למורים באופן יפה ומכובד

טבלה 16: האם אתה שומר על קשר עם תלמידים שלמדו אצלך באולפן בשנים קודמות? בקרב מורים, אחוזים.

אחוזים N=170	
54%	כן, עם 5 תלמידים או יותר
18%	כן, 3-4 תלמידים
11%	כן, 1-2 תלמידים
17%	לא

בדומה להערכות הלומדים את הנושא, הנתונים המוצגים בטבלה 15 לעיל מראים כי כמעט כל המורים (98%) סבורים שיש יחסים טובים בין מורים לתלמידים ושהלומדים מתייחסים באופן מכבד למורים.

חיזוק לכך ניתן למצוא בנתון הבוחן את קיומם של קשרים בין לומדים למורים לאחר סיום הלימודים. 83% מהמורים דיווחו שיש להם קשר עם תלמידים שלמדו אצלם בשנים קודמות, כאשר יותר ממחציתם מדווחים על קשרים עם חמישה תלמידים או אף יותר.

פרק 7: תנאים ללימודים

בפרק זה ייבחן נושא **התנאים ללימודים באולפן**. הפרק יעסוק בשני נושאים עיקריים: מימד הזמן, כלומר: האם יש די זמן ללמידה אפקטיבית להערכת הלומדים והמורים, ובהערכת תחזוקת האולפנים.

7.1. משאבי זמן ללמידה

מימד הזמן נבחן בשני אופנים.

הלומדים נשאלו האם הלימודים מתקיימים בשעות נוחות. 73% מהלומדים סבורים שאכן כך הדבר.

המורים נשאלו האם אורך הקורס מספיק בכדי להעביר את החומר הנדרש. כאן ניכרת ביקורת משמעותית של המורים. ביקורת זו, קוהורנטית לנושאים שעלו בפרק הערכת המורים את המערכת. בתוך כך, רק 28% מהמורים העריכו כי אורך הקורס מספק כדי להעביר את החומר הנדרש בקורס. הנושא מתחבר כנראה גם לתפיסת רוב הלומדים את העובדה שהלימודים אינם אפקטיביים בהקניית שפה, כפי שראינו בפרקים קודמים.

7.2. תחזוקת האולפנים

בפני הלומדים והמורים הוצגו מספר היגדים הנוגעים בתחזוקת האולפנים, במגוון פרמטרים. בטבלה 17 שלהלן יוצגו הממצאים.

טבלה 17: תחזוקת האולפנים, בקרב מורים ולומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

מורים, אחוז המשיבים N=170	לומדים, אחוז המשיבים N=3343	
67%	74%	נעים ונוח ללמוד באולפן
62%	69%	האולפן תמיד נקי
59%	69%	הציוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב
47%	62%	האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
68%	75%	התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים
60%		כשאני צריך חומרי למידה באינטרנט, אני מצליח להגיע אליהם ברשת באולפן

מהממצאים המוצגים בטבלה ניתן ללמוד כי רוב הלומדים (62-75%) מעריכים ברמה טובה את תנאי הלימוד באולפן.

בהשוואה ליתר הפרמטרים, נמצאה הערכה גבוהה להתאמת האולפן ללימודים למבוגרים, ולכך שהאולפן נעים ונח (74-75%). 69% העריכו שהאולפן תמיד נקי ושהציוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב. הערכה נמוכה מעט יותר אובחנה בפרמטר: האולפן מאובזר בעזרי הוראה להם זקוקים בכיתה (62%).

בקרב הקבוצות הבאות נמצא אחוז נמוך יחסית של לומדים המעריכים יותר מהממוצע את תחזוקת האולפנים: ילידי מע. אירופה, וצפ. אמריקה, בני קבוצת גיל 56-65. לגבי ניקיון האולפנים אובחנה הערכה נמוכה בקרב נשים.

הערכת המורים את תחזורת האולפנים נמוכה במעט מזו של הלומדים ברוב הפרמטרים (59-67%), ונמוכה בהרבה בהערכת איכות עזרי ההוראה: 47% בלבד מהמורים סבורים שהאולפן מאובזר.

בנוסף, כ – 60% מהמורים דיווחו כי הם יכולים להגיע מהאולפן לחומרים באינטרנט במידת הצורך.

פרק 8: חומרים מתוקשבים – הערכה ושימוש

הערכת השימוש בחומרים מתוקשבים, הינה נושא הליבה של מחקר הערכה זה. הפרק הנוכחי יעסוק בשימוש ובמאפייני השימוש בחומרים מתוקשבים בכלל ובחומרים מתוקשבים ספציפיים מאידך (כפי שהועברו לכותבים על ידי האגף לחינוך מבוגרים). כמו כן, יעסוק הפרק בנגישות לחומרים מתוקשבים ובשביעות הרצון מהם.

בהמשך דו"ח זה תושלם הערכת הנושא, כאשר תיבחן הערכת הלומדים באולפנים המתוקשבים את הלימודים באולפן, מול הערכת לומדים באולפנים אחרים.

הנושאים שייבחנו במסגרת זו: שימוש ומאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים, נגישות לחומרים מתוקשבים, שביעות רצון, שימוש בחומרים מתוקשבים ספציפיים.

8.1 שימוש ומאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים

ראשית, נתמקד בשימוש ובסיבות לאי שימוש בחומרים מתוקשבים בעיני מורים, ולאחר מכן בשימוש וחוסר שימוש בחומרים מתוקשבים בעיני לומדים.

8.1.1 שימוש בחומרים מתוקשבים – בעיני מורים

המורים התבקשו לציין האם הם משתמשים בעצמם בחומרים מתוקשבים, והאם הם מכוונים לשימוש בחומרים מתוקשבים, ובאיזו תדירות. הממצאים מוצגים בטבלה 18 שלהלן. בשאלת המשך מורים שצינו שאינם מכוונים להשתמש, התבקשו לציין באמצעות שאלה פתוחה - מדוע.

לאחר מכן המורים התבקשו להשיב על מספר שאלות הנוגעות ליעילות השימוש בחומרים מתוקשבים ולסוגי החומרים המתוקשבים והלמידה שהם מכוונים אליה. הממצאים מוצגים בטבלה 19 בהמשך.

טבלה 18: שימוש ותדירות שימוש בחומרים מתוקשבים, על פי דיווחי מורים, אחוזים.

לא יודע	לעיתים קרובות / קרובות מאוד	לעיתים רחוקות / רחוקות מאוד	כלל לא	שימוש בחומרי מתוקשבים n=170
0%	66%	24%	10%	האם אתה משתמש בחומרים מתוקשבים בעבודת ההוראה?
1%	60%	31%	8%	האם אתה מכוון את הלומדים להסתייע בחומרים המתוקשבים באופן כללי?

שני שליש מהמורים מדווחים כי הם משתמשים בחומרים מתוקשבים בעבודת ההוראה לעתים קרובות מאוד. 60% דיווחו כי הם מכוונים את הלומדים להסתייע בחומרים מתוקשבים לעתים קרובות או קרובות מאוד.

כאמור, שליש מהמורים דיווחו כי אינם מכוונים להשתמש בחומרים מתוקשבים. הללו התבקשו לציין מדוע. להלן פירוט סוגי התשובות המרכזיות שהתקבלו.

התשובה השכיחה ביותר שהוזכרה הייתה **נגישות למחשבים ולחומרים ממוחשבים** (תשובה ברוח זו הוזכרה 27 פעמים), בעיקר באולפן אך גם בבתי הלומדים.

התשובה השנייה בשכיחותה הייתה לא טריוויאלית: **חוסר ידע מספק של המורה** בכל הנוגע למחשבים ולתפעולם (13 תשובות). לדוגמא, בלשון המרואיינים: "זקוקה להדרכה בנושא", "אני עצמי מאותגרת טכנולוגית", "בורות וחוסר התמצאות שלי בעניין", "יש לי רתיעה מהאינטרנט", "לא מכירה טוב מחשבים".

תשובות שכיחות באופן דומה (12 תשובות) עסקו **במאפייני הלומדים המקשים על שימוש במחשבים**, בעיקר תשובות שתוארו את הלומדים כאנשים מבוגרים, בעלי קשי למידה, ו/או כאנשים שאינם "מסתדרים" עם מחשבים.

תשעה מרואיינים ציינו כי "**אין די זמן**" לעיסוק בחומרים מתוקשבים, או כי הם "עסוקים מדי".

סוגי תשובות נוספות שעלו בשכיחות נמוכה יותר: אין שיתוף פעולה מצד הלומדים למרות שהמורה מכוונת (4), אין מספיק חומרים מתאימים בתכנית או במסגרת הלימודים (5), אני לא מתעסקת עם המחשבים אבל יש מורה שזה התפקיד שלה-כל מה שקשור למחשבים, כי אנחנו לא צריכים, אין תוכנה ברוסית כי זה מצריך ממני יותר זמן ועבודה בבית, מה שהם צריכים הם מחפשים לבד בגוגל (כל אחת מהאחרונות הופיעה פעם אחת).

קצת נעבור להסתכל על עמדות המורים כלפי מאפייני שימוש בחומרים המתוקשבים.

טבלה 19: מאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים בעיני מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים N=155	
41%	התלמידים שלי משתמשים בחומרים המתוקשבים באופן יעיל
61%	אני נוהג להשתמש בחומרי הוראה מתוקשבים של האגף לחינוך מבוגרים
35%	אני נוהג להשתמש בחומרי הוראה מתקשבים שהם אינם של האגף לחינוך מבוגרים
23%	הלמידה המתוקשבת כוללת למידה שיתופית, באמצעים כמו: פורום, בלוג, מסמך שיתופי, רשת חברתית

הערה: בטבלה מוצגים דיווחי המורים שהכוונו את תלמידיהם לשימוש בחומרי המתוקשבים

אם כן, נתוני השאלה הפתוחה מסבירים בנקל מדוע **למרות שרוב המורים מדווחים כי הם משתמשים ומכוונים להשתמש, בקרב מורים שצינו כי הם מכוונים בתדירות כלשהי (n=155), רק 41% סבורים כי התלמידים משתמשים בחומרים מתוקשבים באופן יעיל.**

בנושאים אחרים העוסקים במאפייני שימוש עליהם נשאלו המורים עולה כי כשני שלישי מהמורים שמשתמשים בתדירות זו או אחרת דיווחו כי הם נוהגים להשתמש בשכיחות גבוהה בחומרים מתוקשבים של האגף לחינוך מבוגרים, וכשליש דיווחו כי הם משתמשים בחומרים שהם אינם של האגף לחינוך מבוגרים. כשליש דיווחו כי הלמידה המתוקשבת כוללת למידה

שיתופית. ממצאים אלה יעבירו אותנו להסתכלות על דיווח על שימוש בחומרים מתוקשבים ספציפיים.

8.1.2 שימוש בחומרים מתוקשבים ספציפיים – בעיני לומדים ומורים

בפני הלומדים והמורים שדיווחו כי הם מכווינים בתדירות כלשהי לשימוש בחומרים מתוקשבים, הוצגה רשימה של חומרים מתוקשבים שונים הנמצאים בשימוש או מנהלים על ידי האגף לחינוך מבוגרים. הלומדים התבקשו לציין באיזו תדירות הם משתמשים בחומרים אלה, והמורים שצינו כי הם מכווינים התבקשו לציין האם הם מכווינים להשתמש בחומרים ספציפיים אלה. הממצאים מוצגים בטבלה 20 שלהלן.

ראשית, ולפני שנסתכל על הנתונים, חשוב לשים לב שכ – 30% מהלומדים כלל לא השיבו על שאלות אלה והנתונים המוצגים כוללים רק את תשובות המשיבים. המשמעות של הנתון עשויה להצביע על כך ששיעור הלומדים שמשתמשים בפועל בחומרים המתוקשבים כפי שתוארו עשוי להיות נמוך בהרבה מהמתואר.

טבלה 20: שימוש בחומרים מתוקשבים ספציפיים, אחוז המשתמשים בתדירות כלשהיא, מבין המורים שדיווחו שהם מכווינים בתדירות זו או אחרת, ומבין הלומדים שהשיבו.

אחוז המורים המכווינים N=155	אחוז הלומדים N=2692 ³	
72%	45%	תרגילים בעברית במחשב באולפן
61%	44%	תרגילים בעברית במחשב בבית
79%	46%	האזנה לשירים ישראליים במחשב באולפן
72%	31%	צפייה בסרטונים בעברית במחשב באולפן
68%	40%	מידע באתרי אינטרנט בעברית.
53%	37%	חדשות בעברית באינטרנט
70%	39%	מצגות – (פרזנטציות) של המורה בכיתה
54%	25%	אתר כתתי

הממצא המשמעותי ביותר העולה מיידית מהסתכלות על טבלה 20 מצביע על פער משמעותי בין דיווחי המורים והלומדים בכל הנוגע לשימוש בחומרים מתוקשבים: פחות ממחצית מהלומדים דיווחו שהשתמשו בכל אחד מהחומרים המתוקשבים השונים (כאשר, כאמור – סביר שרמת השימוש נמוכה בהרבה עקב שיעור גבוה של לומדים שבחרו שלא להשיב), כאשר בקרב המורים המכווינים שיעור המדווחים על שימוש גבוה בהרבה.

וספציפית לגבי החומרים השונים, בקרב המורים – 62-79% מדווחים כי משתמשים ברוב החומרים המתוקשבים. אחוז נמוך במעט (53%) מדווחים כי משתמשים באתר כתתי ובחדשות בעברית באינטרנט.

³ חומרים נוספים שהוזכרו באופן בלתי נעזר בשימוש על ידי הלומדים: מצגות PP של המורה, מצגות של התלמידים, google translate, הוזכרו עוד חומרים שאינם מתוקשבים לען לא צויינו כאן בהרחבה.

בקרב הלומדים – 40-45% דיווחו שהם משתמשים בתרגילים בעברית במחשב באולפן או בבית, האזנה לשירים ישראליים במחשב באולפן, מידע באתרי אינטרנט בעברית. אחוז נמוך במעט דיווחו על שימוש בפרזנטציות, בחדשות בעברית, צפייה בסרטונים (30-40%).

מבין כל החומרים הספציפיים שצוינו, האתר הכיתתי מדווח כפחות שמיש (25% לפי דיווחי לומדים ו – 54% על פי דיווחי מורים).

8.1.3 שימוש ואי שימוש בחומרים מתוקשבים – בעיני לומדים

אם כן, לאחר שבפרק הקודם ראינו את מאפייני השימוש בחומרים מתוקשבים בקרב הלומדים, כעת ננסה להשלים את התמונה. באמצעות שאלה פתוחה נשאלו לומדים שדיווחו כי אינם משתמשים מדוע הם לא משתמשים בחומרים מתוקשבים (או שלא משתמשים יותר, ממצאים בטבלה 21). בנוסף, נבחן אתהנכונות להשתמש בחומרים מתוקשבים מעבר לשעות הלימודים ואחרי הלימודים (טבלה 22).

טבלה 21: סיבות לאי שימוש בחומרים מתוקשבים, תשובות לומדים לשאלה פתוחה, שכחיות ואחוז מכלל התשובות.

מס. תשובות ברוח זו	אחוז מכלל התשובות	
351	39%	בעיות נגישות, סה"כ
287	32%	אין ציוד מחשבים מספק בכיתה או באולפן: אין מחשב \ אין ציוד בכיתה \ באולפן אין אינטרנט באולפן או בכיתה (275), לא תמיד יש אינטרנט (8), המחשבים באולפן לא תקינים (4)
54	6%	אין גישה בבית: אין גישה לאינטרנט בבית \ המחשב שלי בבית ישן ולא מתאים
9	1%	אין גישה כללי \ הלוואי שהיה
1	0.1%	בכיתה נאסר עלינו להשתמש באינטרנט
149	16.5%	אין חומרים כאלה באולפן, סה"כ
70	8%	אין חומרים מתוקשבים באולפן
71	8%	לא הציעו לנו כאלה \ אף אחד לא אמר שיש כאלה באולפן \ המורים לא הציעו לנו את זה \ לא נתנו לנו \ לא אמרו על זה כלום
8	1%	חלק הביעו תמיהה במפגיע לגבי עצם קיומם של חומרים אלה – שאלה נפוצה: יש באולפן כאלה?
		לא ידע על זה, סה"כ
167	18.5%	לא ידעתי \ לא מודע \ לא אמרו לנו שיש \ לא ידעתי שיש שיעורים מקוונים באתר \ איך זה קשור לאולפן? \ יש כאלה? \ מה זה? \ לא ידועת מדוע לא נותנים לנו כאלה, אם יש \ לא נתנו חומרים כאלה \ לא ידעתי שיש אפשרות כזה
62	7%	אין די זמן, סה"כ
52	6%	אין זמן
10	1%	עובד / עובד קשה לכן לא נשאר זמן / חיי משפחה לא מאפשרים זמן
55	6%	שלב הלימודים מוקדם מדי, סה"כ

מס. תשובות ברוח זו	אחוז מכלל התשובות	
45	5%	התחלנו את האולפן לאחרונה \ רק התחלנו את הקורס \ מוקדם מדי
8	5%	אני מניחה שאשתמש בעתיד הקרוב \ אולי בהמשך הקורס יתנו לנו \ אמרו שבאוקטובר יהיה
2	0.2%	אני לא משתמש בחומרים בגלל שאני עדיין לא קורא בביטחון, שיידך לשלב ב'
45	5%	אין צורך בחומר מתוקשב, סה"כ
18	2%	יש מספיק חומר לימוד גם בלי זה
11	1%	מעדיף ספרים או מחברות
5	0.5%	מסתפקים במה שהמורה מביא \ המורה שלנו יותר טוב מכל חומר באינטרנט
4	0.5%	אוהבת יותר את השיטה הישנה \ התכניות באולפן יותר מעניינות מהמחשב
4	0.5%	לי אישית קל יותר לקלוט את המידע דרך שיחה ודיבור \ אני זקוקה לסביבה חיה עימה אוכל לתקשר ולהתאמן בשיחה
1	0.1%	במקצוע העתידי שלי לא אזדקק למחשב
1	0.1%	הרבה יותר נוח להשתמש בחומרים הלא מתוקשבים
1	0.1%	לדעתי זה בזבוז זמן
		תשובות נוספות בשכיחות נמוכה
27	3%	אין ידע במחשב : לא יודע להשתמש במחשב \ באינטרנט, מתבלבל בכניסה למחשב \ לא שולט במחשבים (11), לא משתמש במחשב ובאינטרנט (9), אין ניסיון במחשב (4), מבוור \ פנסיור לא מכיר מחשבים \ בגילי מורכב מדי ללמוד \ מהדור הלא נכון (4)
14	1.5%	יש די חומר באינטרנט גם בלי חומרים של האולפן : יש די חומר באינטרנט ואני יכול להגיע לבד \ משתמש בחומרים שמוצא לבד באינטרנט ובפייסבוק \ לא צריך את האולפן בשביל זה
14	1.5%	רתיעה ממחשבים : שונא מחשב / לא חבר של מחשב / לא אוהב מחשבים / לא סובלת מחשבים וטכנולוגיה, מפחדת ממחשב, מפחדת לשבור את המחשב, בגלל כואבות עיניים מול מחשב / ראייה חלשה שלי
12	1.5%	החומרים לא מותאמים \ לא די טובים : האתר לא נח ולא יעיל (5), אין אתר בשפה פולנית, ואני לא מבין כל כך טוב ברוסית \ אנגלית \ ספרדית (3), אין לי שפה עברית \ מקלדת עברית במחשב (2), התפריט בעברית לא מובן, התכנה לא נפתחת בבית
6	1%	קשה ללמוד במחשב בעברית
2	0.2%	סיבות טכניות : אין גישה לאתר עם שיעורים - נדרש שם משתמש וסיסמא זמנית, לא בשימוש כי אני צריך התקנת התוכנה הערה : למרואיינים הייתה אפשרות להשיב יותר מתשובה אחת.

הלומדים ציינו מגוון רחב של סיבות שבגינן אין הם משתמשים בחומרים מתוקשבים. סוגי הסיבות המרכזיות שהוזכרו :

הסיבה המרכזית שצוינה הייתה **בעיית נגישות**. 351 לומדים, המהווים 39% מהמשיבים ציינו היבטים שונים של בעיות נגישות: אין ציוד מחשבים מספק בכיתה או באולפן (רוב התשובות ברוח זו היו כאלה, 287), אין גישה למחשבים בבית (54), אין גישה למחשבים באופן כללי.

149 מהלומדים (מהווים 16% מהתשובות) ציינו כי **אין חומרים מתוקשבים באולפן**, או כי לא הציעו להם כאלה. חלק מהלומדים אף הביעו במפגיע תמיהה לגבי עצם קיומם של חומרים מתוקשבים באולפן. שאלה נפוצה: "האמנם יש באולפן כאלה"?

תשובה המתקשרת לסוג התשובות הקודם עוסקת **בחוסר מודעות**. 167 מהלומדים ציינו כי "לא ידעו": על עצם קיום החומרים המתוקשבים ועל האפשרות להשתמש בהם.

62 מהמשיבים ציינו **ש"אין די זמן"** להשתמש בחומרים מתוקשבים ו/או לתרגל את השימוש בהם, בעיקר על רקע של מחויבויות מתחרות בבית או בעבודה.

55 מהמשיבים הבינו את חוסר השימוש בכך שהם נמצאים בעת מילוי הסקר בשלב לימודים מוקדם מדי. יתכן שמייצג **ציפייה לשימוש בחומרים אלה בהמשך הלימודים** באולפן.

לדעתם של 45 מהלומדים, **אין צורך בחומרים מתוקשבים במהלך הלימודים באולפן**. צוינו לכך מגוון סוגי תשובות: "יש מספיק חומרי לימוד גם בלעדיהם", "מעדיף ספרים ומחברות", "מסתפקים במה שהמורה מביא", "אוהב את השיטה הישנה", "קל יותר לקלוט מידע דרך שיחה ודיבור", "ביזבוז זמן".

27 מהמראיינים ציינו כי **אין להם די ידע כדי להשתמש באופן יעיל** במחשב או באינטרנט. מתוכם, חלק תלו את העניין בגילם.

14 מראיינים הצגו תמונה הפוכה ואמרו כי **יש די חומר באינטרנט גם בלי החומרים של האולפן** וכי אין באמת צורך בחומרים של האולפן או בהנחיית המורה באולפן בשימוש בחומרים מתוקשבים לצורכי למידה.

מספר דומה של משיבים ציינו תשובות שמשמען **רתיעה או חשש ממחשבים**.

12 משיבים ציינו סיבות שניתן לסכמן בהבנה **שהחומרים המתוקשבים אינם מותאמים או טובים מספיק לשימוש**.

תשובות נוספות שעלו בשכיחות נמוכה (פחות מעשרה משיבים): קשיי שפה של לימודי מחשב בעברית, סיבות טכניות.

לסיום פרק זה העוסק בלומדים, בטבלה 22 נציג נושא אחר. לומדים המשתמשים במחשבים התבקשו להעריך האם ישתמשו בחומרים מתוקשבים גם מעבר לשעות הלימודים או גם לאחר הלימודים באולפן. הממצאים מוצגים בטבלה שלהלן:

טבלה 22: מאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים בעיני לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים מהלומדים המשתמשים N=2,204	
30%	אני משתמש בחומרים המתוקשבים גם מעבר לשעות הלימודים
41%	אשתמש בחומרים המתוקשבים גם אחרי הלימודים באולפן

כשליש מהלומדים שהשיבו כי הם משתמשים בחומרים מתוקשבים (מהווים 20% מכלל הלומדים) דיווחו על שימוש בחומרים מתוקשבים גם לאחר שעות הלימודים. כ – 40% מעריכים שימשיכו להשתמש בחומרים אלה גם לאחר הלימודים באולפן (מהווים כ – 34% מכלל הלומדים).

יצוין עם זאת, שסביר ששיעור המשתמשים בפועל יהיה נמוך בהרבה, שכן רבים מהלומדים (יותר משליש) כלל לא השיבו לשאלות אלה. סביר שגם רבים מה"לא משיבים" הינם חסרי יכולת או חסרי נכונות להשתמש.

8.1.4 שימוש ואי שימוש בחומרים מתוקשבים – סיכום

להלן יסוכמו הממצאים המרכזיים הנוגעים לשימוש ולאי שימוש בחומרים מתוקשבים בעיני לומדים ומורים.

מורים: כשני שלישי מהמורים מדווחים כי הם משתמשים בחומרים מתוקשבים, ושהם מכוונים את התלמידים להסתייע בחומרים מתוקשבים. עם זאת, רק כ – 40% מהמורים סבורים שהתלמידים משתמשים בחומרים המתוקשבים באופן יעיל, כאשר הסיבות המרכזיות הן חוסר נגישות וחוסר ידע בשימוש.

כשני שלישי מהמורים מדווחים כי הם משתמשים בחומרים מתוקשבים של האגף לחינוך מבוגרים, בעוד שרק כשליש משתמשים בחומרים מתוקשבים שאינם של האגף לחינוך מבוגרים. כרבע מהמורים דיווחו שהלמידה המתוקשבת אצלם כוללת למידה שיתופית.

לומדים: הסיבה השכיחה ביותר לחוסר שימוש היא היעדר נגישות לציוד ממוחשב באולפן. רבים ציינו שהם לא ידעו על האפשרות להשתמש. כשליש מהלומדים משתמשים בחומרים מתוקשבים לאחר שעות הלימודים. 40% מהם סבורים שישתמשו בחומרים אחרי הלימודים.

בנוסף, נמצא כי קיים פער בין לומדים למורים בהערכת השימוש בחומרים מתוקשבים, כאשר הרושם הוא שיותר מורים מלומדים מעריכים את יעילות החומרים והשימוש בהם.

8.2. נגישות לחומרים מתוקשבים

אם כן, בשאלות הפתוחות שראינו בפרק הקודם עולה כי חוסר נגישות לתשתית מחשובית ולחומרים מתוקשבים בבית או (בעיקר) באולפן היא הסיבה המרכזית לחוסר שימוש בחומרים אלה. בפרק זה נרחיב ונציג ממצאי שאלות ספציפיות שהופנו למורים וללומדים בנושא (ראה טבלה 23).

טבלה 23: נגישות לחומרים מתוקשבים בעיני לומדים ומורים רלבנטיים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המורים המכוונים N=155	אחוז הלומדים N=2692	
34%	55%	יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאינטרנט באופן יומיומי (לומדים) / הלומדים נגישים לתשתית טכנולוגית המאפשרת שימוש יומיומי בחומרים המתוקשבים (מורים)
74%	34%	קל למצוא את החומרים המתוקשבים הרלבנטיים
72%	36%	השימוש בחומרים המתוקשבים ידידותי ונוח

טבלה 23 מתארת חוסר הסכמה בולט בין לומדים ומורים באשר לנגישות לחומרים המתוקשבים:

יותר ממחצית מהלומדים השיבו שיש באפשרותם להגיע למחשב ולאינטרנט. לעומת זאת, רק שליש מהמורים סבורים שללומדים יש אפשרות כזו.

מצד שני, כשליש מהלומדים העריכו שקל למצוא את החומרים המתוקשבים ושהשימוש בהם הוא ידידותי ונוח, מול יותר מ- 70% מהמורים שסברו כך.

גם כאן יש לציין שסביר ששיעור הסבורים שהנגישות היא טובה, בעיקר בקרב לומדים, בפועל יהיה נמוך בהרבה, שכן רבים מהלומדים (יותר משליש) כלל לא השיבו לשאלות אלה. סביר שגם רבים מה"לא משיבים" הינם חסרי יכולת או חסרי נכונות להשתמש.

8.3. שביעות רצון מחומרים מתוקשבים

לסיום הפרק שעסק בחומרים המתוקשבים, בטבלאות הבאות (24,25) נציג את מידת שביעות הרצון של לומדים ומורים מהחומרים המתוקשבים שיש ברשותם לצורך הלמידה.

טבלה 24: שביעות רצון מחומרים מתוקשבים בעיני לומדים המשתמשים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים מהלומדים המשתמשים N=2,204	
34%	באופן כללי אני מרוצה מהחומרים המתוקשבים
41%	חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד

טבלה 25: שביעות רצון מחומרים מתוקשבים בעיני מורים שדיווחו כי הם מכווינים להשתמש, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

אחוז המשיבים מהלומדים המשתמשים N=2,204	
70%	באופן כללי אני מרוצה מהחומרים המתוקשבים
52%	החומרים המתוקשבים מסייעים באופן משמעותי ללימוד עברית באולפן
47%	החומרים המתוקשבים מסייעים לי להסביר את החומר הנלמד

מטבלאות 24,25 לעיל עולות שתי מסקנות עיקריות:

ראשית, נראה כי "אין התלהבות" מהחומרים המתוקשבים במתכונתם הנוכחית, בעיקר בקרב לומדים.

בנוסף, ניכר פער משמעותי בהערכת שביעות הרצון של מורים ולומדים מהשימוש בחומרים מתוקשבים: רק כשליש מהלומדים מרוצים מהחומרים המתוקשבים וכ – 40% מהם סבורים שהחומרים המתוקשבים מסייעים בלמידה. לעומת זאת, בקרב המורים – 70% מרוצים מהחומרים המתוקשבים, וכמחצית רואים אותם כמסייעים באופן משמעותי ללמידה ומסייעים להם ללמד את החומר.

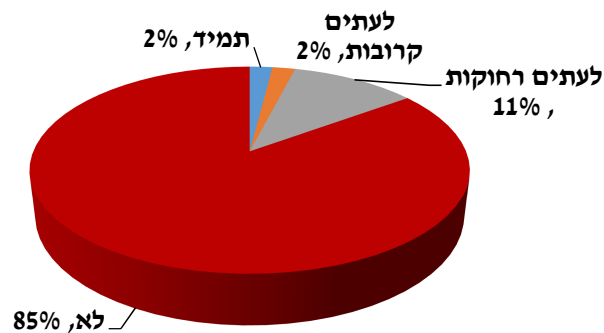
פרק 9: העיתון "חדשון"

בנוסף לחומרים המתוקשבים עליהם למדנו בפרק הקודם, עזר לימוד משמעותי נוסף שנבחן במסגרת המחקר היה העיתון "חדשון". במחקר נבחנה מידת השימוש בעיתון ועמדות הלומדים והמורים כלפיו.

9.1. תדירות השימוש בעיתון "חדשון"

בתרשים 1 להלן מוצגת תדירות הקריאה המדווחת של העיתון "חדשון" בעיני לומדים באולפנים:

תרשים 1: האם קורא את עיתון "חדשון", ואם כן באיזו תדירות? אחוזים, מכלל הלומדים.

רק כ – 15% דיווחו שקוראים את העיתון בתדירות כלשהיא, כאשר רובם הגדול (11% מכלל המשיבים) – דיווחו כי קוראים לעתים רחוקות.

בקרב הקוראים נמצא ייצוג יתר לעולים מערב אירופאי וצפון אמריקאי. לעומת זאת, קוראים פחות מהממוצע: עולים מאתיופיה ומדרום אמריקה.

9.2. עמדות כלפי העיתון "חדשון"

בטבלה 24 שלהלן מוצגות עמדות הלומדים אשר משתמשים בעיתון בתדירות זו או אחרת ועמדות כלל המורים כלפי העיתון:

טבלה 24: עמדות כלפי העיתון "חדשון", אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, מבין המורים ומבין הלומדים שהשיבו הקוראים את העיתון.

אחוז המורים N=170	אחוז מהלומדים הקוראים את העיתון N=353	
15%	-	אני מקפיד לכוון את הלומדים לקרוא את העיתון המקוון "חדשון"
35%	36%	העיתון מספק אינפורמציה חשובה
32%	43%	התכנים המתפרסמים בעיתון מעניינים
29%	46%	העיתון חדשון מסייע ללומדים לשפר את העברית
-	29%	העיתון חדשון קריא ומובן

ככלל, המורים והלומדים הקוראים את העיתון מביעים הערכות פושרות לעיתון ולמידת השפעתו:

באופן קוהרנטי לשיעור הנמוך של לומדים שדיווחו שקוראים את העיתון, רק כ – 15% מהמורים דיווחו שהם מכווינים את התלמידים לקרוא את העיתון.

כשליש (בלבד) מהמורים מעריכים שהעיתון מספק אינפורמציה מעניינת, חשובה או שהוא מסייע בלימוד השפה העברית.

בקרב הלומדים, כ – 46% סבורים שהעיתון מסייע להקניית השפה וכ – 43% סבורים שהתכנים בעיתון מעניינים. בקרב המורים ההערכות בשאלות אלה נמוכות יותר (כשליש השיבו באופן חיובי עבור כל אחת מהשאלות).

פרק 10: מיקוד – הלומדים באולפנים מתוקשבים

אחת המטרות המרכזיות של התכנית הייתה לבחון את מידת ההצלחה של האולפנים המתוקשבים, לקראת מהלך מתוכנן להרחבת כמות האולפנים הללו. לצורך כך, נערך מיקוד בממצאי הסקרים שנאספו בקרב הלומדים בשניים מהאולפנים המתוקשבים אשר נבחרו לצורך המחקר – "אחוזה ראש"צ" ו"בית ארדשטיין" בחיפה. הממצאים באולפנים אלה הושוּו לאלה שבכלל המדגם.

לפני שניגש לנתונים, יצוין כי יש להתייחס להשוואה בזהירות שכן מאפייני הלומדים באולפנים המתוקשבים אינם זהים לאלה שבכלל המדגם, בדגש על ארץ לידה: בעוד שקצת מעל מחצית מהלומדים באולפנים הינם ילידי רפובליקות אירופאיות של חבר העמים, באולפנים המתוקשבים הללו מהווים מעל 80% מהאוכלוסייה⁴. למרות זאת, להבנתנו, ניתן ללמוד מהממצאים על המאפיין את האולפנים המתוקשבים.

10.1. חומרים מתוקשבים – מאפייני שימוש ועמדות

ראשית נסתכל על היקף השימוש של לומדים באולפנים המתוקשבים בחומרים מתוקשבים (טבלה 25), ולאחר מכן על עמדותיהם כלפי החומרים המתוקשבים (טבלה 26):

טבלה 25: שימוש בחומרים מתוקשבים בקרב לומדים באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז המשתמשים בתדירות כלשהיא, מבין הלומדים שהשיבו⁵.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=2523	לומדים בכתות ממוחשבות, n=169	כלל הלומדים, n=2692	
42%	96%	45%	תרגילים בעברית במחשב באולפן
42%	74%	44%	תרגילים בעברית במחשב בבית
45%	73%	46%	האזנה לשירים ישראלים במחשב באולפן
29%	62%	31%	צפייה בסרטונים בעברית במחשב באולפן
39%	59%	40%	מידע באתרי אינטרנט בעברית.
36%	49%	37%	חדשות בעברית באינטרנט
37%	78%	39%	מצגות – (פרזנטציות) של המורה בכיתה
22%	74%	25%	אתר כיתתי

⁴ ראה בנספח 5.

⁵ יש לשים לב: אחוז גבוה מהלומדים (כ- 30%) לא השיבו לשאלות אלה, כך שניתן להעריך שהאחוז בפועל של המשתמשים בחומרים מתוקשבים נמוך בהרבה – בסדר גודל של כ- 20-30%.

טבלה 26: עמדות כלפי חומרים מתוקשבים בקרב לומדים באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=2523	לומדים בכתות ממוחשבות, n=169	כלל הלומדים, n=2692	
29%	39%	30%	אני משתמש בחומרים המתוקשבים גם מעבר לשעות הלימודים
40%	47%	41%	אשתמש בחומרים המתוקשבים גם אחרי הלימודים באולפן
55%	63%	55%	יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאינטרנט באופן יומיומי
33%	50%	34%	קל למצוא את החומרים המתוקשבים הרלבנטיים
35%	52%	36%	השימוש בחומרים המתוקשבים ידידותי ונוח
33%	56%	34%	באופן כללי אני מרוצה מהחומרים המתוקשבים
40%	54%	41%	חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד

טבלאות 25,26 מראות כי ככלל, קיימים פערים גדולים בין תלמידי האולפנים המתוקשבים לבין יתר הלומדים בכל הנוגע לשימוש בחומרים מתוקשבים (בכלל ולסוגיהם השונים) ובונוגע לעמדות כלפי החומרים וקלות השימוש בהם.

עם זאת, קיימת נקודה לתשומת לב, למרות שההערכות גבוהות בהרבה בקרב לומדים האולפנים המתוקשבים בהשוואה ליתר הלומדים באולפנים, רמת שביעות רצון מהחומרים המתוקשבים אינה מאוד גבוהה (קצת יותר מ – 50% מרוצים). יתכן שהדבר נובע ממאפייני האוכלוסייה השונים, ויתכן כי מהערכת איכות והתאמת החומרים עצמם.

בנוסף, כמחצית מהלומדים באולפנים מרוצים מהנגישות לחומרים (שוב, הרבה יותר מלומדים אחרים, אך עדיין ההערכה אינה מאוד גבוהה).

10.2. תחזוקת אולפנים מתוקשבים

בטבלה 27 נציג השוואה של עמדות לומדים כלפי תחזוקת האולפנים המתוקשבים בהשוואה ליתר האולפנים.

טבלה 27: תחזוקת אולפנים בקרב לומדים באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=3183	לומדים בכתות ממוחשבות, n=162	כלל הלומדים, n=3343	
73%	85%	74%	נעים ונוח ללמוד באולפן
69%	74%	69%	האולפן תמיד נקי
68%	86%	69%	הציוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב
61%	79%	62%	האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
74%	82%	75%	התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים

מהטבלה עולה כי בכל הפרמטרים שנבחנו, הפערים בהערכת לומדים את תחזוקת האולפנים המתוקשבים לעומת הערכת תחזוקת יתר האולפנים הינם גדולים.

10.3. תפיסת אפקטיביות הלימודים באולפנים המתוקשבים

נושא שלישי שייבחן בפרק זה הוא תפיסת אפקטיביות הלימודים באולפנים המתוקשבים, בשטחות אשר נבחנו בפרק הרלבנטי הקודם: מיומנויות בשימוש בשפה, מיומנויות חברתיות, שביעות רצון מהלימודים והתכנים. נתוני התשובות של לומדי האולפנים מול יתר הלומדים בכל אחד מהשטחות יוצגו בטבלאות 28-30 שלהלן.

טבלה 28: הקניית מיומנויות בשימוש בשפה, באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז הלומדים המשיבים בקטגוריות החיוביות.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=3183	לומדים בכתות ממוחשבות, n=162	כלל הלומדים, n=3343	
57%	46%	56%	בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
36%	35%	35%	בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
34%	29%	34%	בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלויזיה
33%	28%	32%	בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה
27%	24%	27%	בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר

טבלה 29: הקניית מיומנויות חברתיות, באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז הלומדים המשיבים בקטגוריות החיוביות.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=3183	לומדים בכתות ממוחשבות, n=162	כלל הלומדים, n=3343	
59%	69%	59%	הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
62%	58%	61%	הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ
69%	61%	68%	השנה אמצא חברים חדשים בישראל
65%	53%	64%	באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
51%	39%	50%	אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק בארץ
50%	48%	50%	אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
41%	38%	41%	אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

טבלה 30: הקניית מיומנויות חברתיות, באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז הלומדים המשיבים בקטגוריות החיוביות.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=3183	לומדים בכתות ממוחשבות, n=162	כלל הלומדים, n=3343	
75%	73%	75%	באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי
75%	72%	75%	בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
74%	70%	74%	הלימודים באולפן מהנים
70%	58%	69%	בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן

מהטבלאות לעיל עולה כי למרות ההבדלים הניכרים באופני השימוש בחומרים המתוקשבים, בשביעות הרצון מחומרים מתוקשבים ומתחזקות האולפנים, נכון לעת המדידה, לא נמצאו הבדלים משמעותיים בהערכת אפקטיביות הלימודים ובשביעות הרצון מהלימודים ומהתכנים בקרב הלומדים מאולפנים מתוקשבים בהשוואה ליתר הלומדים.

מעבר לכך, בחלק מהפרמטרים, בעיקר אלה הנוגעים להשתלבות חברתית, הערכת לומדי האולפנים המתוקשבים פסימית במעט בהשוואה ליתר האולפנים. עם זאת, ההסברים עליהם חשבנו להבהרת הנושא אינם מהותיים לתקשוב האולפנים: הסבר אחד נעוץ בהבדלי רקע בין העולים בשני סוגי האולפנים (כאמור, 86% מתלמידי האולפנים המתוקשבים – ילידי מדינות חבר העמים האירופאיות), והסבר שני יכול להיות הערכה "ריאלית" יותר את היכולות לאור הלימודים באולפן (שכנראה נובעת גם היא ממאפייני רקע של האוכלוסייה).

10.4. יחסי מורים - לומדים באולפנים המתוקשבים

נושא אחרון שייבחן בפרק זה הוא יחסי מורים – לומדים בעיני לומדים באולפנים המתוקשבים, כפי שיוצג בטבלה 31 שלהלן.

טבלה 31: יחסי מורים-לומדים באולפנים המתוקשבים מול יתר הלומדים, אחוז הלומדים המשיבים בקטגוריות החיוביות.

לומדים בכתות לא ממוחשבות, n=3183	לומדים בכתות ממוחשבות, n=162	כלל הלומדים, n=3343	
92%	94%	92%	המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
91%	94%	91%	באולפן מלמדים מורים טובים
85%	85%	85%	המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
84%	87%	85%	המורים רגישים לקשיים בלמידה
82%	84%	82%	המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים
74%	77%	74%	המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו

גם בנושא זה לא נמצאו הבדלים משמעותיים: הערכת יחסי לומדים – מורים באולפנים המתוקשבים הינה טובה מאוד ודומה לזו של יתר הלומדים.

סיכום ודיון

להלן יסוכמו עיקרי הממצאים שנמצאו במחקר, ויוצג דיון קצר במשמעויותיהן ובנושאים מומלצים לבחינה. הממצאים יסוכמו לפי עיקרי הנושאים שעלו בסקר.

סיכום הממצאים המרכזיים

ציפיות מהלימודים באולפן:

ניכר כי הציפייה המרכזית של הרוב המכריע של הלומדים מהלימודים באולפן הינה חדה וברורה: רכישת שפה, בדרך כלל ברמה הבסיסית ואו המדוברת. הציפייה השנייה בשכיחותה, שקשורה מאוד לראשונה היא: סיוע בהתאקלמות בישראל, דרך השתלבות חברתית והשתלבות בשוק העבודה, כאשר ההבנה המשתמעת היא ששפה היא הגשר להתאקלמות.

תפיסת הלימודים ותרומתם ללומדים:

בהקשר לתפיסת תרומת הלימודים ללומדים, הממצא הבולט ביותר הוא כי בעוד שרוב המורים מעריכים באופן חיובי מאוד את השפעת האולפן בהיבטים המרכזיים, אך לא כד רוב הלומדים. למרות האמור, נמצאה הערכה גבוהה לתכנית הלימודים ושביעות רצון גבוהה מהלימודים בקרב הלומדים.

משמעות אפשרית של הממצא, כאשר משלבים אותו עם ההבנה של ציפיות הלומדים מהלימודים באולפן כפי שתוארה לעיל היא שהלימודים באולפן נתפסים על ידי הלומדים כראשוניים מאוד, וגם שהם נוגעים בנושאים הנכונים מחד, אך עדיין אין הם חושבים שהלימודים ממצים. על כן סביר כי רבים מהלומדים היו מעוניינים להרחיב את היקף הלימודים, למרות הקשיים הכרוכים בכך שנובעים ממחויבויות מתחרות (כפי שיתואר בהמשך).

כמו כן, יתכן והנתונים משקפים את מצבם המורכב של הלומדים הנמצאים בתחילת דרכם בארץ, והינם חסרי ביטחון ביכולתם להשתלב ולהתארגן עם המציאות החדשה. תחושות אלה משפיעות על הערכת הלימודים.

להלן פירוט, לגבי פרמטרים מרכזיים הקשורים לתפיסות כלפי הלימודים באולפן:

מיומנויות בשימוש בשפה:

כפי שראינו בסעיף הקודם, הציפייה המרכזית מהלימודים באולפן היא לסייע ברכישת מיומנות בשימוש בשפה. נראה כי בכל הנוגע לנושא זה – יש חילוקי דעות בין לומדים למורים, ובין לומדים לבין עצמם לגבי מידת האפקטיביות של האולפנים בנושא: כמחצית מהלומדים מעריכים כי בזכות הלימודים הם מסתדרים טוב יותר ב"סידורים" בחיי היומיום. פחות מכך (כשליש) סבורים שבזכות הלימודים הם יכולים לנהל שיחה בעברית, מבינים טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה, ומסתדרים טוב יותר במקום העבודה. לעומתם, כמעט כל המורים (90%) סבורים כי הלימודים באולפן מסייעים ללומדים לנהל שיחה בעברית. משמעות אפשרית: בשלב הלימודים קיימות ציפיות שונות בכל הנוגע למיומנויות בשימוש שפה בין לומדים למורים.

השתלבות חברתית:

כ - 60% מהלומדים סבורים שהלימודים באולפן מסייעים להם להכיר חברים חדשים. אחוז דומה סבורים שהלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלהם. בהסתכלות על עמדות המורים: כ - 85% מהם סבורים שהלימודים מסייעים ללומדים להשתלב בחברה הישראלית.

התאמת תכני הלימוד:

שיעור המעריכים באופן חיובי את תכני הלימוד ואת התאמתם לצרכי הלומדים באולפן הינו גבוהה במיוחד בקרב מורים (84-93% מרוצים מאוד) וגבוהה בקרב לומדים (75%).

שביעות רצון מהלימודים:

למרות שלכאורה רמת שביעות הרצון מהקניית השפה ומהשתלבות חברתית אינה מאוד גבוהה, כ - 75% מהלומדים מדווחים כי הם מרוצים מהלימודים, כי הלימודים מהנים וכי היו מעוניינים להמשיך וללמוד באולפן.

לומדים - הערכת יכולות:

הערכת יכולות הלומדים באה כדי לבחון מחד את תפיסת יכולתם לסיים את הלימודים באולפן, ומאידך את תפיסת יכולתם להשתלב בחברה הישראלית.

נראה כי התפיסה של הלומדים לגבי יכולתם להצליח ולעמוד בדרישות הלימודים באולפן היא בדרך כלל אופטימית: יותר מ - 80% מהלומדים מעריכים שיצליחו לסיים את לימודיהם באולפן, וכ - 70% סבורים שייגשו למבחן הסיום.

לימודים וקיום יומיומי: למרות הרשום לעיל, ניכר כי חלק משמעותי מהלומדים מתקשה לעמוד במחויבויות המתחרות ללימודים: כרבע מהלומדים סבורים שהלימודים באולפן מאפשרים להם לעבוד באופן סדיר במקביל, אחוז דומה סבור שסל הקליטה מסייע להם להתמסר ללימודים.

לגבי תפיסת יכולת השתלבות חברתית, כשני שליש מהלומדים אופטימיים לגבי שילובם החברתי. כמחצית אופטימיים לגבי היכולת שלהם ללמוד עברית ברמה מספקת כדי להשתלב חברתית. פחות מכל (41%) - אופטימיים לגבי שילוב במקום עבודה מתאים.

הערכת מורים את עבודתם באולפן:

אחד ממוקדי הבחינה היה ניסיון לבחון את עמדות המורים לגבי עבודתם באולפן, יתרונותיה וחסרונותיה המרכזיים.

יתרונות נתפסים של העבודה באולפן: בתשובה לשאלה פתוחה שהופנתה למורים, הם ציינו ארבע סוגי יתרונות מרכזיים לעבודה באולפן:

- **מאפייני העבודה וסביבת העבודה**, כאשר מוקד הייחוס הוא מערכת החינוך ה"סטנדרטית" כשהיתרונות הנתפסים של האולפנים לעומתה הם העדר בעיות משמעת ומוטיבציה ללמידה.
- סוג תשובות שני היה **סיפוק**, "ציונות" ו**שליחות**.
- **עניין מקצועי**.
- **מאפייני הלומדים**: אוכלוסייה מגוונת, נעימה, קוסמופוליטית, מעניינת.

בשאלה פתוחה מקבילה שבחנה את **הקשיים הנתפסים** בעבודה באולפן נמצאו התשובות הבאות:

- **מאפייני התלמידים**: פרמטר זה שנתפס כיתרון בעיני חלק ניכר מהמורים נתפס על ידי חלקם גם כחיסרון: חלק מהמורים רואים את הלומדים כאוכלוסייה הטרוגנית, בעלת בעיות סוציו-אקונומיות ובעיות הסתגלות.
- **תכנית ומבנה הלימודים**, מעט זמן למידה, תכנית לא מסודרת.
- **ציוד, אמצעים ועזרי הוראה לוקים**.
- **תנאי שכר ותנאי עבודה**: בהקשר לכך בעיקר עלו חוסר שביעות רצון משכר וחוסר קביעות לאור מחזוריות העבודה.

בשאלות סגורות שבחנו את עמדות המורים נמצאו ברוב הפרמטרים, **הערכות טובות מאוד של המורים לעבודתם**, כאשר יוצא מכלל זה היא הערכה נמוכה לשכר ולמשך הזמן העומד לרשות המורים בכדי להביא את הלומדים לרמה הנדרשת:

- כמעט כל (97-98%) המורים מרוצים מעבודתם, ורואים אותה כשליחות.
- מעל 90% מהמורים בבורים כי היחסים שלהם עם המנהלים, המורים האחרים והלומדים הם טובים.
- כ – 85-90% מהמורים מרוצים משעות העבודה ומהמיקום של האולפן.
- פחות מכך (אך עדיין הרוב, 60-65%) מרוצים מהתנאים הפיזיים באולפן, מעזרי הלימוד ומהפיתוח המקצועי של המורים.
- לעומת כל אלה, אחוז המרוצים מהשכר - נמוך (31%).
- בנוסף, רק 28% סבורים שאורך הקורס מספק כדי להביא את הלומדים לרמה הנדרשת.

יחסי מורים – לומדים:

אחד הנושאים שלגביו היתה הסכמה לכל אורך המחקר היא קיומם של יחסים טובים מאוד בין לומדים למורים באולפנים: אובחנה הערכה טובה מאוד של הלומדים את המורים: יותר מ – 90% סבורים שהמורים מגלים יחס טוב ושהמורים בכללם הם טובים. 82-85% סבורים שהמורים מלמדים באופן בהיר, רגישים לקשיי למידה וגמישים. 74% סבורים שהמורים רגישים תרבותית.

בדומה, כמעט כל המורים שהשיבו למחקר סבורים שיש יחסים טובים בין מורים לתלמידים ושהלומדים מתייחסים באופן מכובד למורים.

תחזוקת האולפנים:

רוב הלומדים (62-75%) מעריכים ברמה גבוהה את תנאי הלימוד באולפן. במסגרת זו, אובחנה ההערכה הגבוהה ביותר להתאמת האולפן ללימודים למבוגרים ולהיותו של האולפן האולפן נעים ונח. הערכה נמוכה יותר לעזרי הוראה (62%).

הערכת המורים את תחזורת האולפנים נמוכה במעט מזו של הלומדים בכל הפרמטרים (-59 67%), ונמוכה בהרבה בהערכת איכות עזרי ההוראה: 47% בלבד מהמורים סבורים שהאולפן מאובזר.

חומרים מתוקשבים:

בדיקת השימוש ומאפייני השימוש בחומרים מתוקשבים היה אחד ממוקדי הבדיקה במחקר זה. הממצאים המרכזיים שעלו בהקשר לכך:

שימוש ומאפייני שימוש: כשני שלישי מהמורים העידו כי הם משתמשים בחומרים מתוקשבים, ושהם מכוונים את התלמידים להסתייע בחומרים מתוקשבים. עם זאת, רק כ – 40% מהם סבורים שהתלמידים משתמשים בחומרים המתוקשבים באופן יעיל. כאשר בשאלה פתוחה עולה כי סיבות מרכזיות לחוסר שימוש הן חוסר נגישות נתפסת, וחוסר ידע ומיומנות בהפעלת מחשבים – של הלומדים כמו גם של חלק מהמורים.

הסיבה המדווחת השכיחה ביותר בקרב לומדים לחוסר שימוש היא היעדר נגישות לצידוד ממוחשב באולפן. רבים ציינו שהם לא ידעו על האפשרות להשתמש בחומרים מתוקשבים באולפן.

נגישות לחומרים מתוקשבים: במחקר נמצא חוסר הסכמה בולט בין לומדים ומורים כאשר לנגישות לחומרים המתוקשבים: יותר ממחצית מהלומדים השיבו שיש באפשרותם להגיע למחשב ולאינטרנט. רק שלישי מהמורים סבורים שללומדים יש אפשרות כזו. בנוסף, כשליש מהלומדים העריכו שקל למצוא את החומרים המתוקשבים ושהשימוש בהם הוא ידידותי ונח, מול יותר מ – 70% מהמורים.

שביעות רצון מחומרים מתוקשבים: ניכר פער משמעותי הערכת שביעות הרצון של מורים ולומדים מהשימוש בחומרים מתוקשבים: רק כשליש מהלומדים מרוצים מהחומרים המתוקשבים וכ – 40% סבורים שהחומרים המתוקשבים מסייעים בלמידה. בקרב המורים – 70% מרוצים מהחומרים המתוקשבים, וכמחצית רואים אותם כמסייעים באופן משמעותי ללמידה ומסייעים להם ללמד את החומר.

שימוש בחומרים מתוקשבים ספציפיים: גם כאן, ניכר פער משמעותי בין דיווחי המורים והלומדים בכל הנוגע לשימוש בחומרים מתוקשבים: פחות ממחצית מהלומדים דיווחו שהשתמשו בחומרים המתוקשבים השונים, כאשר האתר הכיתתי היה הפחות שמיש (25%).

סביר כי אחוז המשתמשים בפועל נמוך אף הרבה יותר מהמתואר, שכן רבים מהלומדים לא השיבו על השאלה.

לעומת זאת, בקרב המורים ההערכות גבוהות יותר – 62-79% מהמורים מדווחים כי משתמשים ברוב החומרים המתוקשבים, אחוז נמוך במעט (53%) מדווחים כי משתמשים באתר כתתי ובחדשות בעברית באינטרנט.

העיתון "חדשון":

שיעור המדווחים כי הם קוראים את העיתון הינו נמוך: כ – 15% מהומדים דיווחו שקוראים את העיתון בתדירות כלשהיא, רובם הגדול – לעתים רחוקות.

מעבר לכך, ככלל, אובחנו **הערכות פושרות לעיתון והשפעתו**: באופן קוהרנטי לקריאת העיתון בקרב הלומדים, רק כ – 15% מהמורים דיווחו שהם מכווינים את התלמידים לקרוא את העיתון. כשליש מהמורים מעריכים שהעיתון מספק אינפורמציה מעניינת, חשובה או שהוא מסייע בלימוד השפה העברית. בקרב הלומדים, כ – 46% סבורים שהעיתון מסייע להקניית השפה וכ – 43% סבורים שהתכנים בעיתון מעניינים. בקרב המורים ההערכות נמוכות יותר (כשליש העריכו באופן חיובי את תכני העיתון).

מיקוד: הלומדים באולפנים מתוקשבים:

אחת המטרות המרכזיות של התכנית היתה לבחון את מידת ההצלחה של האולפנים המתוקשבים, לקראת כוונה לבצע מהלך שירחיב את כמות האולפנים הללו. לצורך כך, נערך מיקוד בממצאי הסקרים שנאספו בקרב הלומדים בשניים מהאולפנים המתוקשבים אשר נבחרו לצורך המחקר - אחווה ראשלי"צ ובית ארדשטיין בחיפה. תשובות הלומדים באולפנים אלה הושו לאלה שבכלל המדגם, בפרמטרים המרכזיים שנבחנו.

כללית, בכל הנוגע לשימוש ומאפייני שימוש בחומרים מתוקשבים נמצאו פערים גדולים מאוד בין תלמידי האולפנים המתוקשבים לבין יתר הלומדים בכל הנוגע לשימוש בחומרים מתוקשבים, לעמדות כלפיהם ולתפיסת נוחות השימוש בהם: תלמידי האולפנים המתוקשבים גבוהה בהרבה. יודגש כי למרות האמור, גם בקרב תלמידי האולפנים המתוקשבים, רמת שביעות רצון מהחומרים המתוקשבים אינה מאוד גבוהה (קצת יותר מ – 50% מרוצים) וכמחצית מהלומדים מרוצים מהנגישות לחומרים. יתכן שהדבר נובע ממאפייני האוכלוסייה או מהערכת החומרים עצמם.

תחזוקת האולפנים:

גם בנושא זה, הפערים בין הלומדים באולפנים המתוקשבים לבין היתר גדולים מאוד, באולפנים המתוקשבים הרבה יותר מרוצים.

בפרמטרים שבחנו שביעות רצון מהלימודים, התכנים ויחסי מורים – לומדים נמצא כי למרות ההבדלים הניכרים בשביעות הרצון ובאופני השימוש בחומרים המתוקשבים ובתחזוקת

האולפנים, נכון לעת המדידה, אין הבדלים משמעותיים בהערכת אפקטיביות הלימודים, בשביעות הרצון מהלימודים ומהתכנים וביחסי מורים – לומדים, בקרב הלומדים מאולפנים מתוקשבים בהשוואה ליתר הלומדים.

סיכום חוזקות

להלן פירוט הנושאים המרכזיים אשר נמצאו כחוזקות בולטות של האולפנים, אשר עשויים להיות מוגדרים כנושאים לשימור.

- **שביעות רצון גבוהה באופן כללי של הלומדים את הלימודים באולפן, התכנים שלהם והרלבנטיות לחיי היומיום.** ניתן להמשיג ולומר שהלימודים נתפסים כבסיס ראשוני לחיים בישראל.
- **ככלל, המורים מרוצים מאוד מעבודתם,** רואים בה שליחות ומוצאים בה סיפוק ועניין. מבינים את יתרונות סביבת עבודתם הייחודית, מוצאים את עבודתם כמספקת ומרוצים מהלומדים ומאפייניהם.
- **יחסים מעולים בין לומדים ומורים,** בעיני כל הנוגעים בדבר.
- **האולפנים המתוקשבים מוכיחים את עצמם מבחינת שימוש בחומרים, הערכת ציוד ואמצעים** (וכנראה כתוצאה מכך בהערכת סביבת הלמידה \ עבודה).

סיכום נושאים לתשומת לב

להלן סיכום הנושאים המרכזיים אשר נמצאו כחולשות יחסיות, או כנושאים הראויים לבחינה ולתשומת לב בעבודת האולפנים.

- **ממצאי המחקר מצביעים על צורך בתיאום עמדות בין מורים ולומדים לגבי:**
  - א. **תפיסת אפקטיביות הלימודים בכל הנוגע להקניית שפה ולמיומנויות חברתיות.** הרושם העולה מהמחקר: הלומדים אינם חושבים שהלימודים ממצים, והיו רוצים להרחיב.
  - ב. **הערכת החומרים המתוקשבים:** ממצאי המחקר מראים כי מורים מעריכים את החומרים המתוקשבים הרבה יותר מלומדים, מבחינת מידת האפקטיביות שלהם, הנגישות אליהם והשימוש בהם.
- **רבים מהלומדים מתקשים לשלב לימודים באולפן ועבודה,** זאת למרות שניכר שהם היו מאוד רוצים להמשיך בלימודיהם ואף להעמיקם.
- **למרות שביעות הרצון הבסיסית מהעבודה באולפן, מהאווירה, מהמקצוע - רבים מהמורים אינם מרוצים מתנאי העסקתם** (בדגש על שכר) **ומעזרי ההוראה באולפנים.**
- **פוטנציאל החומרים המתוקשבים – אינו ממוצה דיו:**
  - א. רבים מאוד לא נגישים לחומרים אלה.

- ב. לעתים קרובות **המורים לא מכוונים לחומרים**, מחוסר זמן.
- ג. **הערכה פושרת** של החומרים בעיני הלומדים.
- ד. **אין מיומנות בשימוש** בחומרים מתוקשבים בקרב לומדים ולעתים אף בקרב מורים.

- **שימוש חלקי ביותר, והערכה נמוכה לעיתון "חדשון".**
- יש לבחון את הממצא שלמרות שביעות הרצון הגבוהה יחסית והשימוש השכיח בחומרים המתוקשבים ומסביבת העבודה באולפנים המתוקשבים, בשלב הנוכחי עמדות אלה אינן קשורות או משפיעות באופן חיובי על הערכת תכנית הלימודים. יתכן וההבדלים נובעים מכך שמדובר בשלב מוקדם יחסית בקיומם של האולפנים המתוקשבים, בחוסר מיצוי הכלים או בהבדלים במאפייני אוכלוסיות.

נספחים

נספח 1: ממצאי הסקרים בקרב לומדים ומורים: התפלגויות

תפיסת הלימודים ותרומתם:

ראשית נשאל מספר שאלות בנוגע לעמדותיך כלפי הלימודים באולפן. באיזו מידה אתה מסכים עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=3441	
35%	בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
75%	באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי
75%	בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
59%	הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
61%	הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ
53%	בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
44%	בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה (בקרב עובדים, N=876)
34%	בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה
27%	בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר
74%	הלימודים באולפן מהנים
69%	בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן
73%	הלימודים באולפן מתקיימים בשעות נוחות לי

מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=170	
90%	הלימודים באולפן מסייעים ללומדים לנהל שיחה בעברית
85%	הלימודים באולפן מסייעים ללומדים להשתלב בחברה הישראלית
93%	הלימודים באולפן נוגעים בנושאים המרכזיים שצריך ללמוד
28%	אורך הקורס מספיק כדי להביא את הלומדים לרמה הנדרשת
84%	בסך הכול, תכנית הלימודים באולפן טובה בעיניי

יחסי מורים – לומדים:

לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=3441	
85%	המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
92%	המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
85%	המורים רגישים לקשיים בלמידה
74%	המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו
82%	המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים
91%	באולפן מלמדים מורים טובים

מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=170	
98%	קיימים יחסים טובים בין מורים לתלמידים באולפן
98%	התלמידים מתייחסים למורים באופן יפה ומכובד

האם אתה שומר על קשר עם תלמידים שלמדו אצלך באולפן בשנים קודמות?

מורים, אחוזים, n=170	
54%	1. כן, עם 5 תלמידים או יותר
18%	2. כן, 3-4 תלמידים
11%	3. כן, 1-2 תלמידים
17%	4. לא

תחזוקת האולפנים

להלן מספר שאלות הנוגעות בעמדותיך כלפי רמת התחזוקה של האולפנים. באיזו מידה אתה מסכים עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=170	לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=3441	
67%	74%	נעים ונוח ללמוד באולפן.
62%	69%	האולפן תמיד נקי.
59%	69%	הציוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב.
47%	62%	האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
68%	75%	התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים.
60%		כשאני צריך חומרי למידה באינטרנט, אני מצליח להגיע אליהם ברשת באולפן.

חומרים מתוקשבים – שימוש והערכה

לא יודע	לעיתים קרובות \ קרובות	לעיתים רחוקות \ רחוקות מאוד	כלל לא	n=170 מורים
0%	66%	24%	10%	האם אתה משתמש בחומרים מתוקשבים בעבודת ההוראה?
1%	60%	31%	8%	האם אתה מכוון את הלומדים להסתייע בחומרים המתוקשבים באופן כללי?

למי שדיווח כי הוא מכוון בתדירות זו או אחרת: כעת יוצגו בפניך חומרים המתוקשבים, אנא נסה להעריך באיזו מידה כל אחד מהם שמיש לדעתך בכתות שאת המלמד: \ כעת יוצגו בפניך חומרי לימוד שונים באמצעות המחשב, כלומר כאלה הנמצאים באינטרנט או במחשב ואמורים לסייע ללמידה באולפן. אנא ציין אם אתה מכיר כל אחד מהחומרים, האם משתמש בהם ובאיזו תדירות:

לפחות מספר פעמים בשבוע	פעם בחודש – פעם בשבוע	לא משתמש כלל	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
23%	57%	18%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
9%	37%	55%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
20%	41%	39%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
20%	25%	56%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
17%	62%	21%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
12%	35%	54%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
14%	58%	28%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
6%	25%	69%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
11%	57%	32%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
13%	27%	60%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
8%	40%	47%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
7%	24%	63%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
15%	45%	30%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
8%	24%	61%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
13%	30%	46%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים
5%	16%	75%	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים	מורים	לומדים

בקרוב מי שדיווח כי מכוון להשתמש בתדירות זו או אחרת, n=155	41%
התלמידים שלי משתמשים בחומרים המתוקשבים באופן יעיל	

באיזו מידה אתה מסכים עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

לומדים המשתמשים בחומרים מתוקשבים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=2204	
55%	יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאיינטרנט באופן יומיומי
41%	חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד
34%	קל למצוא את החומרים המתוקשבים הרלבנטיים

לומדים המשתמשים בחומרים מתוקשבים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=2204	
36%	השימוש בחומרים המתוקשבים ידידותי ונוח
34%	באופן כללי אני מרוצה מהחומרים המתוקשבים
30%	אני משתמש בחומרים המתוקשבים גם מעבר לשעות הלימודים
41%	אשתמש בחומרים המתוקשבים גם אחרי הלימודים באולפן

מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות בבקרב מי שדיווח שמכוון להשתמש בתדירות זו או אחרת, n=155	
61%	אני נוהג להשתמש בחומרי הוראה מתוקשבים של האגף לחינוך מבוגרים
35%	אני נוהג להשתמש בחומרי הוראה מתוקשבים שהם אינם של האגף לחינוך מבוגרים
34%	הלומדים נגישים לתשתית טכנולוגית המאפשרת שימוש יומיומי בחומרים המתוקשבים
52%	החומרים המתוקשבים מסייעים באופן משמעותי ללימוד עברית באולפן
47%	החומרים המתוקשבים מסייעים לי להסביר את החומר הנלמד
74%	קל למצוא את החומרים המתוקשבים הרלבנטיים
72%	השימוש בחומרים המתוקשבים ידידותי ונוח
70%	באופן כללי אני מרוצה מהחומרים המתוקשבים
23%	הלמידה המתוקשבת כוללת למידה שיתופית , באמצעים כמו: פורום, בלוג, מסמך שיתופי, רשת חברתית

העיתון "חדשון"

תמיד	לעיתים קרובות	לעיתים רחוקות	כלל לא	n=2963 תלמידים
2%	2%	11%	85%	האם קורא את העיתון המקוון חדשון?

כעת נעבור למספר שאלות לגבי העיתון "חדשון". באיזו מידה אתה מסכים עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

מורים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=170	לומדים הקוראים את העיתון בתדירות כלשהיא, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=353	
15%		אני מקפיד לכוון את הלומדים לקרוא את העיתון המקוון "חדשון"
35%	36%	העיתון מספק אינפורמציה חשובה
32%	43%	התכנים המתפרסמים בעיתון מעניינים
29%	46%	העיתון חדשון מסייע ללומדים לשפר את העברית
	29%	העיתון חדשון קריא ומובן
	32%	העיתון מאפשר לי לדעת דברים שלא הייתי מכיר בלעדיו

הערכת יכולת סיום הלימודים

באיזו מידה נראה לך ש...

לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=3441	
84%	תצליח לסיים את הלימודים באולפן
70%	תיגש למבחן הסיום בדיבור ובכתב

הערכת יכולת השתלבות חברתית

כעת נעבור למספר שאלות לגבי הערכתך את מידת יכולתך להשתלב בחברה הישראלית. באיזו מידה אתה מסכים עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=2876	
68%	אני מאמין שהשנה אמצא חברים חדשים בישראל
50%	אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק

לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=2876	
	בארץ
64%	באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
50%	אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
41%	אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

הערכת מורים את עבודתם באולפן

כעת אשאל מספר שאלות הנוגעות לעבודתך כמורה באולפן. באיזו מידה אתה מסכים עם כל אחד מהמשפטים הבאים: (למראיין: מי שמלמד ביותר מאולפן אחד, אנא בקש שיענה באופן כללי על האולפנים שעובד בהם)

אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=170	
92%	אני מרוצה משעות העבודה שלי
62%	אני מרוצה מהתנאים הפיזיים באולפן
85%	אני מרוצה מהמיקום של האולפן
94%	יש לי קשרים טובים עם מורים באולפן
99%	יש לי קשרים טובים עם הלומדים באולפן
91%	אני מרוצה מהיחס של מנהלי האולפן כלפי המורים
65%	אני מרוצה מעזרי הלימוד שהאולפן מעניק לי
31%	אני מרוצה מהשכר שלי
61%	אני מרוצה מהפיתוח המקצועי הניתן לי כמורה באולפן
97%	העבודה שלי באולפן היא שליחות
98%	בסך הכול אני מרוצה מעבודתי כמורה באולפן

לימודים באולפן ועבודה

האם אתה עובד? N=3195	כן, באופן מלא	כן, באופן חלקי	לא עובד אבל מחפש עבודה	לא עובד ולא מחפש עבודה
	10%	18%	33%	39%

האם אתה עובד במקצוע שלך? בקרב העובדים, N=855	כן עובד במקצוע שלי	עובד במקצוע קרוב	לא עובד במקצוע
	28%	13%	59%

לומדים, אחוז המשיבים בקטגוריות החיוביות, n=2876	
27%	באיזו מידה לדעתך הלימודים באולפן מאפשרים לך לעבוד באופן סדיר במקביל ללימודיך
27%	באיזו מידה, לדעתך, סל הקליטה שאתה מקבל מסייע לך להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה

נספח 2: ממצאי הסקר בקרב לומדים: התפלגויות לפי קבוצות גיל

שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות לשאלות הסקר, לפי סדר השאלון, מפולג לפי גיל (דיווח עצמי). הנתונים מתייחסים לנשאלים שהיה נתון גיל לגביהם, על כן סה"כ אינו זהה תמיד לזה המופיע בגוף הדו"ח, כך גם שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות אינם תמיד זהים. באדום: הערכה קטנה במובהק בהשוואה לממוצע. בכחול: הערכה גבוהה במובהק בהשוואה לממוצע.

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	--

הלימודים ותרומתם:

28.5%	32.5%	31.8%	34.7%	40.4%	40.0%	35.0%	35.4%	2. בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
58.2%	58.1%	61.8%	64.7%	59.3%	53.1%	47.7%	59.3%	3. הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
64.3%	61.8%	63.6%	63.9%	60.7%	57.4%	59.1%	61.8%	4. הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ
76.9%	74.7%	75.3%	76.7%	74.2%	70.4%	68.2%	74.7%	5. הלימודים באולפן מהנים
71.5%	74.6%	77.7%	79.0%	76.1%	72.6%	63.6%	75.4%	6. באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי
74.2%	75.3%	72.0%	79.9%	77.9%	73.2%	70.5%	76.0%	7. בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
67.9%	66.5%	73.5%	71.1%	72.3%	65.0%	57.1%	69.7%	8. בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן
44.2%	46.8%	49.2%	55.0%	58.3%	59.7%	59.1%	53.3%	9. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
18.7%	25.3%	34.3%	33.4%	37.4%	33.0%	45.2%	32.5%	10. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה
21.0%	25.4%	30.3%	36.0%	40.1%	37.5%	53.5%	33.5%	11. בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה
15.0%	15.7%	25.7%	33.3%	35.5%	16.6%	33.3%	26.8%	12. בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר
73.7%	78.6%	76.3%	75.4%	71.2%	67.4%	64.3%	73.4%	13. הלימודים באולפן מתקיימים בשעות נוחות לי

יחסי מורים – לומדים:

86.4%	83.7%	84.4%	87.0%	85.0%	88.2%	93.2%	85.9%	14. המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
93.8%	92.1%	92.2%	93.7%	91.0%	89.1%	100.0%	92.1%	15. המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
88.4%	85.7%	87.9%	86.7%	82.5%	80.6%	90.7%	85.1%	16. המורים רגישים לקשיים בלמידה

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
73.3%	74.0%	77.9%	74.7%	75.2%	73.5%	67.4%	74.7%	17. המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו
83.8%	82.6%	83.1%	85.0%	80.5%	81.4%	83.7%	82.6%	18. המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים

תחזוקת האולפנים:

90.9%	91.4%	93.0%	93.2%	90.2%	91.9%	100.0%	91.8%	19. באולפן מלמדים מורים טובים
78.3%	71.9%	74.8%	74.8%	71.5%	75.5%	81.8%	74.2%	20. נעים ונוח ללמוד באולפן
70.5%	65.2%	68.5%	70.3%	68.6%	71.3%	72.7%	69.1%	21. האולפן תמיד נקי
71.2%	64.8%	66.7%	68.1%	69.8%	71.9%	69.8%	68.9%	22. הצידוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתחזק היטב
62.3%	60.8%	61.7%	62.5%	62.7%	65.5%	65.1%	62.6%	23. האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
73.6%	67.7%	74.8%	73.7%	78.1%	81.2%	75.6%	75.2%	24. התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים

הערכת יכולת סיום לימודים:

72.5%	81.7%	80.2%	87.4%	89.7%	88.2%	79.5%	84.3%	25. מאמין שתצליח לסיים את הלימודים באולפן
39.4%	61.3%	69.3%	75.4%	80.1%	81.5%	75.6%	70.4%	26. מאמין שתיגש למבחן הסיום בדיבור ובכתב

חומרים מתוקשבים: שימוש בתדירות כלשהיא, בקרב המשיבים:

66+ n=196	56-65 n=209	46-55 n=195	36-45 n=305	26-35 n=386	19-25 n=218	16-18 n=21	סה"כ n=1536	
41.8%	43.2%	44.5%	46.1%	48.8%	44.0%	51.2%	46.6%	27. תרגילים בעברית במחשב באולפן
44.9%	44.7%	43.4%	45.1%	43.2%	44.0%	42.3%	44.8%	28. תרגילים בעברית במחשב בבית
43.4%	41.8%	44.5%	46.7%	50.6%	51.4%	34.9%	46.6%	29. האזנה לשירים ישראליים במחשב באולפן
34.0%	28.3%	30.7%	31.0%	31.0%	29.8%	34.1%	30.7%	30. צפייה בסרטונים בעברית במחשב באולפן
65.8%	62.8%	64.1%	57.1%	57.9%	51.6%	50.0%	59.0%	31. מידע באתרי אינטרנט בעברית.
71.3%	69.7%	65.1%	59.9%	62.8%	54.3%	45.2%	62.9%	32. חדשות בעברית באינטרנט
66.8%	68.7%	60.4%	58.2%	59.6%	57.6%	57.5%	61.0%	33. מצגות – (פרזנטציות) של המורה בכיתה
79.7%	80.1%	75.2%	72.4%	73.2%	73.0%	69.2%	74.7%	34. אתר כיתתי

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	--

חומרים מתוקשבים : עמדות

54.1%	55.6%	51.8%	57.2%	58.2%	59.3%	41.2%	56.4%	37. יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאינטרנט באופן יומיומי
35.4%	50.2%	41.2%	45.5%	42.4%	32.2%	33.3%	41.6%	38. חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד
33.8%	34.5%	32.2%	35.1%	35.9%	30.9%	30.3%	34.1%	39. קל למצוא באינטרנט את חומרי הלימוד הממוחשבים הרלבנטיים
31.9%	35.1%	37.0%	37.8%	38.2%	34.8%	37.5%	36.5%	40. השימוש בחומרי הלימוד הממוחשבים ידיותי ונוח
24.6%	30.2%	31.7%	31.8%	30.8%	28.7%	28.1%	30.1%	41. אני משתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם מעבר לשעות הלימוד
36.4%	45.2%	41.8%	44.4%	40.7%	36.7%	38.7%	41.0%	42. אשתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם אחרי שאסיים את הלימודים באולפן
31.2%	38.2%	33.5%	34.8%	37.0%	32.8%	41.9%	35.1%	43. באופן כללי אני מרוצה מחומרי הלימוד הממוחשבים

עיתון "חדשון" – אחוז הקוראים בתדירות כלשהיא (היות ושיעור הקוראים והמכירים נמוך, לא ניתן לאפיין את העמדות של קוראי העיתון כלפיו, לכן ממצאים אלה אינם מוצגים כאן, למעט אחוז הקוראים).

13.2%	15.6%	16.9%	14.1%	16.6%	14.6%	19.4%	14.9%	44. האם קורא את העיתון המקוון "חדשון"?
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--

הערכת יכולות השתלבות :

57.8%	61.2%	69.4%	72.9%	71.6%	73.1%	75.0%	68.7%	50. אני מאמין שהשנה אמצא חברים חדשים בישראל
35.4%	39.0%	47.0%	51.9%	55.2%	66.1%	71.4%	50.5%	51. אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק בארץ
52.0%	53.6%	64.6%	68.0%	69.6%	72.8%	63.4%	64.6%	52. באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
14.3%	27.8%	49.6%	52.8%	58.9%	65.0%	73.7%	50.8%	53. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
12.8%	21.9%	39.5%	43.8%	47.4%	51.7%	60.0%	41.1%	54. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	--

עבודה והשתלבות : אחוז העובדים :

עובד מלא	9.9%	9.8%	11.8%	15.8%	10.7%	11.5%	3.2%	.3%
עובד חלקית	18.2%	26.8%	23.5%	20.1%	18.7%	20.1%	17.0%	6.1%

עבודה במקצוע, בקרב העובדים :

% העובדים במקצוע	18.5%	11.5%	15.2%	20.9%	22.6%	18.7%	16.5%	10.2%
% העובדים במקצוע קרוב	10.1%	19.2%	10.3%	11.9%	11.3%	10.5%	7.1%	.9%
% עובדים שלא במקצוע	71.4%	69.2%	74.4%	67.2%	66.1%	70.8%	76.5%	88.9%

עבודה ולימודים באולפן, בקרב העובדים :

63. באיזו מידה לדעתך הלימודים באולפן מאפשרים לך לעבוד באופן סדיר במקביל ללימודיך?	27.8%	46.4%	32.9%	31.4%	23.7%	24.4%	26.5%	17.0%
64. באיזו מידה, לדעתך, 'סל הקליטה' שאתה מקבל מסייע לך להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה?	27.6%	31.3%	31.1%	27.0%	28.3%	25.0%	23.7%	31.7%

הערכת יכולת דיבור ואוריינות בעברית :

66. כיצד אתה מעריך את יכולת הדיבור שלך בעברית?	13.9%	22.5%	22.7%	17.5%	9.1%	12.0%	11.7%	8.0%
67. כיצד אתה מעריך את יכולת הקריאה והכתיבה שלך בעברית?	20.5%	46.3%	31.8%	23.2%	17.2%	13.4%	17.0%	15.6%

נספח 2: ממצאי הסקר בקרב לומדים: התפלגויות לפי קבוצות גיל

שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות לשאלות הסקר, לפי סדר השאלון, מפולג לפי גיל (דיווח עצמי).
 הנתונים מתייחסים לנשאלים שהיה נתון גיל לגביהם, על כן סה"כ אינו זהה תמיד לזה המופיע בגוף הדו"ח, כך גם שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות אינם תמיד זהים.
 באדום: הערכה קטנה במובהק בהשוואה לממוצע.
 בכחול: הערכה גבוהה במובהק בהשוואה לממוצע.

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	--

הלימודים ותרומתם:

28.5%	32.5%	31.8%	34.7%	40.4%	40.0%	35.0%	35.4%	2. בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
58.2%	58.1%	61.8%	64.7%	59.3%	53.1%	47.7%	59.3%	3. הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
64.3%	61.8%	63.6%	63.9%	60.7%	57.4%	59.1%	61.8%	4. הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ
76.9%	74.7%	75.3%	76.7%	74.2%	70.4%	68.2%	74.7%	5. הלימודים באולפן מהנים
71.5%	74.6%	77.7%	79.0%	76.1%	72.6%	63.6%	75.4%	6. באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי
74.2%	75.3%	72.0%	79.9%	77.9%	73.2%	70.5%	76.0%	7. בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
67.9%	66.5%	73.5%	71.1%	72.3%	65.0%	57.1%	69.7%	8. בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן
44.2%	46.8%	49.2%	55.0%	58.3%	59.7%	59.1%	53.3%	9. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
18.7%	25.3%	34.3%	33.4%	37.4%	33.0%	45.2%	32.5%	10. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה
21.0%	25.4%	30.3%	36.0%	40.1%	37.5%	53.5%	33.5%	11. בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה
15.0%	15.7%	25.7%	33.3%	35.5%	16.6%	33.3%	26.8%	12. בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר
73.7%	78.6%	76.3%	75.4%	71.2%	67.4%	64.3%	73.4%	13. הלימודים באולפן מתקיימים בשעות נוחות לי

יחסי מורים – לומדים:

86.4%	83.7%	84.4%	87.0%	85.0%	88.2%	93.2%	85.9%	14. המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
93.8%	92.1%	92.2%	93.7%	91.0%	89.1%	100.0%	92.1%	15. המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
88.4%	85.7%	87.9%	86.7%	82.5%	80.6%	90.7%	85.1%	16. המורים רגישים לקשיים בלמידה

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
73.3%	74.0%	77.9%	74.7%	75.2%	73.5%	67.4%	74.7%	17. המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו
83.8%	82.6%	83.1%	85.0%	80.5%	81.4%	83.7%	82.6%	18. המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים
90.9%	91.4%	93.0%	93.2%	90.2%	91.9%	100.0%	91.8%	19. באולפן מלמדים מורים טובים

תחזוקת האולפנים:

78.3%	71.9%	74.8%	74.8%	71.5%	75.5%	81.8%	74.2%	20. נעים ונוח ללמוד באולפן
70.5%	65.2%	68.5%	70.3%	68.6%	71.3%	72.7%	69.1%	21. האולפן תמיד נקי
71.2%	64.8%	66.7%	68.1%	69.8%	71.9%	69.8%	68.9%	22. הציוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב
62.3%	60.8%	61.7%	62.5%	62.7%	65.5%	65.1%	62.6%	23. האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
73.6%	67.7%	74.8%	73.7%	78.1%	81.2%	75.6%	75.2%	24. התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים

הערכת יכולת סיום לימודים:

72.5%	81.7%	80.2%	87.4%	89.7%	88.2%	79.5%	84.3%	25. מאמין שתצליח לסיים את הלימודים באולפן
39.4%	61.3%	69.3%	75.4%	80.1%	81.5%	75.6%	70.4%	26. מאמין שתיגש למבחן הסיום בדיבור ובכתב

חומרים מתוקשבים: שימוש בתדירות כלשהיא, בקרב המשיבים:

66+ n=196	56-65 n=209	46-55 n=195	36-45 n=305	26-35 n=386	19-25 n=218	16-18 n=21	סה"כ n=1536	
41.8%	43.2%	44.5%	46.1%	48.8%	44.0%	51.2%	46.6%	27. תרגילים בעברית במחשב באולפן
44.9%	44.7%	43.4%	45.1%	43.2%	44.0%	42.3%	44.8%	28. תרגילים בעברית במחשב בבית
43.4%	41.8%	44.5%	46.7%	50.6%	51.4%	34.9%	46.6%	29. האזנה לשירים ישראליים במחשב באולפן
34.0%	28.3%	30.7%	31.0%	31.0%	29.8%	34.1%	30.7%	30. צפייה בסרטונים בעברית במחשב באולפן
34.2%	37.2%	35.9%	43.9%	42.1%	48.4%	50.0%	41.0%	31. מידע באתרי אינטרנט בעברית.
28.7%	30.3%	34.9%	40.1%	37.2%	45.7%	54.8%	37.1%	32. חדשות בעברית באינטרנט
33.2%	31.3%	39.6%	41.8%	40.4%	42.4%	42.5%	39.0%	33. מצגות – (פרזנטציות) של המורה בכיתה
20.3%	19.9%	24.8%	27.6%	26.8%	27.0%	30.8%	24.3%	34. אתר כיתתי

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	--

חומרים מתוקשבים : עמדות

54.1%	55.6%	51.8%	57.2%	58.2%	59.3%	41.2%	56.4%	37. יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאינטרנט באופן יומיומי
35.4%	50.2%	41.2%	45.5%	42.4%	32.2%	33.3%	41.6%	38. חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד
33.8%	34.5%	32.2%	35.1%	35.9%	30.9%	30.3%	34.1%	39. קל למצוא באינטרנט את חומרי הלימוד הממוחשבים הרלבנטיים
31.9%	35.1%	37.0%	37.8%	38.2%	34.8%	37.5%	36.5%	40. השימוש בחומרי הלימוד הממוחשבים ידיותי ונוח
24.6%	30.2%	31.7%	31.8%	30.8%	28.7%	28.1%	30.1%	41. אני משתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם מעבר לשעות הלימוד
36.4%	45.2%	41.8%	44.4%	40.7%	36.7%	38.7%	41.0%	42. אשתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם אחרי שאסיים את הלימודים באולפן
31.2%	38.2%	33.5%	34.8%	37.0%	32.8%	41.9%	35.1%	43. באופן כללי אני מרוצה מחומרי הלימוד הממוחשבים

עיתון "חדשון" – אחוז הקוראים בתדירות כלשהיא (היות ושיעור הקוראים והמכירים נמוך, לא ניתן לאפיין את העמדות של קוראי העיתון כלפיו, לכן ממצאים אלה אינם מוצגים כאן, למעט אחוז הקוראים).

13.2%	15.6%	16.9%	14.1%	16.6%	14.6%	19.4%	14.9%	44. האם קורא את העיתון המקוון "חדשון"?
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--

הערכת יכולות השתלבות :

57.8%	61.2%	69.4%	72.9%	71.6%	73.1%	75.0%	68.7%	50. אני מאמין שהשנה אמצא חברים חדשים בישראל
35.4%	39.0%	47.0%	51.9%	55.2%	66.1%	71.4%	50.5%	51. אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק בארץ
52.0%	53.6%	64.6%	68.0%	69.6%	72.8%	63.4%	64.6%	52. באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
14.3%	27.8%	49.6%	52.8%	58.9%	65.0%	73.7%	50.8%	53. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
12.8%	21.9%	39.5%	43.8%	47.4%	51.7%	60.0%	41.1%	54. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

66+ n=403	56-65 n=419	46-55 n=393	36-45 n=602	26-35 n=788	19-25 n=417	16-18 n=40	סה"כ n=3062	
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	--

עבודה והשתלבות : אחוז העובדים :

עובד מלא	9.9%	9.8%	11.8%	15.8%	10.7%	11.5%	3.2%	.3%
עובד חלקית	18.2%	26.8%	23.5%	20.1%	18.7%	20.1%	17.0%	6.1%

עבודה במקצוע, בקרב העובדים :

% העובדים במקצוע	18.5%	11.5%	15.2%	20.9%	22.6%	18.7%	16.5%	10.2%
% העובדים במקצוע קרוב	10.1%	19.2%	10.3%	11.9%	11.3%	10.5%	7.1%	.9%
% עובדים שלא במקצוע	71.4%	69.2%	74.4%	67.2%	66.1%	70.8%	76.5%	88.9%

עבודה ולימודים באולפן, בקרב העובדים :

63. באיזו מידה לדעתך הלימודים באולפן מאפשרים לך לעבוד באופן סדיר במקביל ללימודיך?	27.8%	46.4%	32.9%	31.4%	23.7%	24.4%	26.5%	17.0%
64. באיזו מידה, לדעתך, 'סל הקליטה' שאתה מקבל מסייע לך להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה?	27.6%	31.3%	31.1%	27.0%	28.3%	25.0%	23.7%	31.7%

הערכת יכולת דיבור ואוריינות בעברית :

66. כיצד אתה מעריך את יכולת הדיבור שלך בעברית?	13.9%	22.5%	22.7%	17.5%	9.1%	12.0%	11.7%	8.0%
67. כיצד אתה מעריך את יכולת הקריאה והכתיבה שלך בעברית?	20.5%	46.3%	31.8%	23.2%	17.2%	13.4%	17.0%	15.6%

נספח 3: ממצאי הסקר בקרב לומדים: התפלגויות לפי מוצא

שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות לשאלות הסקר, לפי סדר השאלון, מפולג לפי ארץ לידה, מקובץ. הנתונים מתייחסים לנשאלים שהיה נתון גיל לגביהם, על כן סה"כ אינו זהה תמיד לזה המופיע בגוף הדו"ח, כך גם שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות אינם תמיד זהים. לגבי פרמטר זה מומלץ להתייחס לנתונים בזהירות, שכן ניתן להניח ששיעור המשיבים מבין ילידי ארצות מוצא שונות אינו זהה, וגם שהבדלים בתשובות קשורים בהבנת השפה, כשלא ניתן להניח הבנה זהה בין הקבוצות. באדום: הערכה קטנה במובהק בהשוואה לממוצע. בכחול: הערכה גבוהה במובהק בהשוואה לממוצע.

אתיופיה n=23	אסיה אפריקה אחר n=34	חבר העמים אסיה n=72	חבר העמים אירופה n=1593	מז. אירופה n=59	צרפת n=559	דר. מרכז אמריקה n=146	צפ. אמריקה ומע. אירופה n=440	סה"כ n=2926	
-----------------	-------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-----------------------	---------------	--------------------------------	--	----------------	--

הלימודים ותרומתם:

95.7%	35.3%	51.4%	37.6%	39.0%	27.4%	28.1%	33.9%	35.4%	2. בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
68.2%	55.9%	74.0%	60.4%	53.3%	59.5%	52.4%	55.7%	59.5%	3. הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
79.4%	47.1%	68.5%	59.1%	57.6%	67.9%	72.0%	57.5%	61.7%	4. הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ
89.2%	85.3%	73.6%	68.6%	74.6%	84.2%	86.0%	78.9%	74.7%	5. הלימודים באולפן מהנים
73.1%	84.4%	76.7%	75.2%	67.8%	73.6%	83.8%	76.0%	75.4%	6. באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי
85.1%	81.3%	82.9%	72.2%	73.3%	80.6%	83.2%	78.1%	75.8%	7. בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
90.6%	82.4%	72.5%	63.3%	67.2%	78.4%	83.6%	70.1%	69.2%	8. בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן
55.2%	38.2%	62.2%	58.8%	50.8%	47.9%	41.0%	42.4%	53.1%	9. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
59.7%	11.8%	50.9%	38.8%	42.2%	21.7%	34.1%	18.7%	32.4%	10. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה
53.7%	21.9%	45.3%	37.6%	31.7%	24.8%	35.5%	28.0%	33.9%	11. בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה
48.4%	19.2%	47.3%	34.7%	24.3%	17.8%	24.8%	12.1%	27.0%	12. בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר
79.7%	80.6%	75.3%	73.8%	74.6%	74.7%	66.9%	70.5%	73.4%	13. הלימודים באולפן מתקיימים בשעות נוחות לי

אתיופיה n=23	אסיה אפריקה אחר n=34	חבר העמים אסיה n=72	חבר העמים אירופה n=1593	מז. אירופה n=59	צרפת n=559	דר. מרכז אמריקה n=146	צפ. אמריקה ומע. אירופה n=440	סה"כ n=2926	
-----------------	-------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-----------------------	---------------	--------------------------------	--	----------------	--

יחסי מורים – לומדים :

89.6%	87.9%	80.0%	81.1%	85.0%	92.6%	92.3%	91.4%	85.6%	14. המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
98.5%	91.2%	87.8%	89.3%	90.0%	97.3%	95.8%	93.2%	91.9%	15. המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
87.7%	85.3%	83.3%	83.1%	83.1%	90.4%	90.3%	81.5%	84.7%	16. המורים רגישים לקשיים בלמידה
77.3%	79.4%	63.9%	71.5%	75.0%	79.3%	85.3%	80.0%	75.0%	17. המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו
77.6%	90.9%	75.7%	80.3%	85.0%	86.7%	93.0%	82.5%	82.5%	18. המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים
95.5%	88.2%	86.3%	88.8%	90.0%	96.4%	96.6%	94.8%	91.5%	19. באולפן מלמדים מורים טובים

תחזוקת האולפנים :

72.7%	70.6%	77.3%	74.3%	70.0%	71.9%	82.1%	71.6%	73.8%	20. נעים ונוח ללמוד באולפן
71.2%	63.6%	66.7%	69.0%	53.3%	74.2%	73.8%	64.3%	69.2%	21. האולפן תמיד נקי
71.6%	57.6%	74.3%	71.3%	60.3%	65.0%	74.8%	64.9%	69.1%	22. הצידוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב
63.1%	56.3%	63.8%	67.1%	62.5%	60.1%	57.6%	53.3%	62.9%	23. האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
69.7%	65.6%	73.0%	79.3%	58.3%	68.6%	75.2%	72.3%	75.2%	24. התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים

הערכת יכולת סיום לימודים :

89.7%	84.8%	87.8%	88.1%	80.0%	73.6%	88.2%	84.4%	84.8%	25. מאמין שתצליח לסיים את הלימודים באולפן
81.5%	84.4%	60.3%	69.3%	66.7%	72.7%	81.0%	67.7%	70.4%	26. מאמין שתיגש למבחן הסיום בדיבור ובכתב

אתיופיה n=60	אסיה אפריקה אחר n=28	חבר העמים אסיה n=66	חבר העמים אירופה n=1432	מז. אירופה n=54	צרפת n=456	דר. מרכז אמריקה n=137	צפ. אמריקה ומע. אירופה n=404	סה"כ n=2637	
-----------------	-------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-----------------------	---------------	--------------------------------	--	----------------	--

חומרים מתוקשבים : שימוש בתדירות כלשהיא, בקרב המשיבים :

65.6%	51.5%	51.5%	55.0%	48.1%	31.2%	45.9%	36.0%	46.0%	27. תרגילים בעברית במחשב באולפן
39.1%	43.7%	45.2%	57.4%	46.4%	23.3%	35.5%	39.0%	45.0%	28. תרגילים בעברית במחשב בבית
33.3%	50.0%	39.4%	50.3%	51.9%	35.1%	49.6%	46.5%	46.5%	29. האזנה לשירים ישראלים במחשב באולפן
29.8%	35.4%	24.2%	34.7%	31.5%	21.5%	45.5%	29.2%	31.1%	30. צפייה בסרטונים בעברית במחשב באולפן
40.0%	42.9%	39.7%	43.9%	39.6%	30.8%	42.3%	44.7%	41.4%	31. מידע באתרי אינטרנט בעברית.
42.7%	50.0%	32.8%	38.3%	41.5%	32.3%	45.7%	36.4%	37.5%	32. חדשות בעברית באינטרנט
71.2%	63.3%	37.1%	42.8%	27.1%	39.2%	36.7%	26.3%	39.6%	33. מצגות – (פרזנטציות) של המורה בכיתה
39.3%	38.5%	33.9%	32.2%	27.7%	17.1%	17.1%	12.8%	25.7%	34. אתר כיתתי

אתיופיה n=21	אסיה אפריקה אחר n=16	חבר העמים אסיה n=33	חבר העמים אירופה n=656	מז. אירופה n=28	צרפת n=324	דר. מרכז אמריקה n=73	צפ. אמריקה ומע. אירופה n=304	סה"כ n=2926	
-----------------	-------------------------------	------------------------------	---------------------------------	-----------------------	---------------	-------------------------------	--	----------------	--

חומרים מתוקשבים : עמדות

19.2%	71.4%	52.5%	61.1%	41.9%	51.6%	43.2%	56.5%	56.6%	37. יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאינטרנט באופן יומיומי
28.0%	50.0%	48.3%	45.8%	45.5%	30.2%	34.4%	37.1%	41.7%	38. חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד
24.0%	35.0%	37.5%	38.6%	41.0%	27.3%	25.8%	24.6%	34.5%	39. קל למצוא באינטרנט את חומרי הלימוד הממוחשבים הרלבנטיים
52.0%	31.6%	37.5%	39.1%	34.1%	34.6%	31.0%	26.4%	36.9%	40. השימוש בחומרי הלימוד הממוחשבים ידיוותי ונוח
35.3%	31.6%	26.8%	35.9%	29.3%	17.6%	29.2%	18.0%	30.4%	41. אני משתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם מעבר לשעות הלימוד
51.0%	40.0%	49.1%	45.8%	50.0%	26.3%	39.3%	26.8%	40.9%	42. אשתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם אחרי שאסיים את הלימודים באולפן
40.0%	45.0%	29.6%	40.0%	39.0%	26.3%	31.5%	18.9%	35.2%	43. באופן כללי אני מרוצה מחומרי הלימוד הממוחשבים

אתיופיה n=21	אסיה אחר n=16	חבר העמים אסיה n=33	חבר העמים אירופה n=656	מז. אירופה n=28	צרפת n=324	דר. מרכז אמריקה n=73	צפ. אמריקה ומע. אירופה n=304	סה"כ n=2926	
-----------------	---------------------	------------------------------	---------------------------------	-----------------------	---------------	-------------------------------	--	----------------	--

עיתון "חדשון" – אחוז הקוראים בתדירות כלשהיא (היות ושיעור הקוראים והמכירים נמוך, לא ניתן לאפיין את העמדות של קוראי העיתון כלפיו, לכן ממצאים אלה אינם מוצגים כאן, למעט אחוז הקוראים).

35.3%	22.2%	21.7%	15.0%	23.6%	12.8%	30.1%	7.3%	15.1%	44. האם קורא את העיתון המקוון "חדשון"?
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	-------	---

הערכת יכולות השתלבות:

79.1%	53.1%	70.3%	67.4%	67.8%	65.1%	74.3%	73.0%	68.3%	50. אני מאמין שהשנה אמצא חברים חדשים בישראל
83.6%	59.4%	48.6%	45.3%	54.2%	52.3%	62.1%	56.0%	50.2%	51. אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק בארץ
83.6%	54.5%	61.6%	60.4%	63.3%	67.5%	84.5%	69.7%	64.8%	52. באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
63.6%	54.8%	48.6%	54.8%	53.4%	38.1%	68.8%	41.8%	50.8%	53. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
53.8%	45.2%	40.6%	42.4%	47.4%	31.9%	56.5%	37.3%	41.1%	54. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

עבודה והשתלבות: אחוז העובדים:

31.6%	11.8%	24.3%	10.8%	10.3%	4.9%	7.9%	11.0%	10.3%	עובד מלא
19.3%	14.7%	18.6%	19.3%	13.8%	15.8%	12.9%	20.4%	18.2%	עובד חלקית

עבודה במקצוע, בקרב העובדים:

20.0%	30.8%	6.8%	10.5%	2.9%	35.8%	20.0%	38.2%	18.2%	% העובדים במקצוע
24.0%	23.1%	9.1%	7.5%	2.9%	11.3%	16.9%	15.0%	10.2%	% העובדים במקצוע קרוב
56.0%	46.2%	84.1%	82.0%	94.3%	53.0%	63.1%	46.9%	71.6%	% עובדים שלא במקצוע

אתיופיה n=21	אסיה אפריקה אחר n=16	חבר העמים אסיה n=33	חבר העמים אירופה n=656	מז. אירופה n=28	צרפת n=324	דר. מרכז אמריקה n=73	צפ. אמריקה ומע. אירופה n=304	סה"כ n=2926	
-----------------	-------------------------------	------------------------------	---------------------------------	-----------------------	---------------	-------------------------------	--	----------------	--

עבודה ולימודים באולפן, בקרב העובדים :

49.0%	31.6%	24.5%	27.7%	40.5%	20.2%	37.8%	26.5%	27.6%	63. באיזו מידה לדעתך הלימודים באולפן מאפשרים לך לעבוד באופן סדיר במקביל ללימודיך?
24.5%	16.7%	22.4%	22.6%	18.4%	30.3%	44.1%	38.4%	27.3%	64. באיזו מידה, לדעתך, יסל הקליטה' שאתה מקבל מסייע לך להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה?

הערכת יכולת דיבור ואוריינות בעברית :

27.3%	12.1%	14.9%	10.4%	27.1%	10.0%	27.7%	22.5%	13.6%	66. כיצד אתה מעריך את יכולת הדיבור שלך בעברית?
23.4%	15.1%	22.8%	15.2%	21.2%	20.9%	30.3%	33.5%	20.5%	67. כיצד אתה מעריך את יכולת הקריאה והכתיבה שלך בעברית?

נספח 4: ממצאי הסקר בקרב לומדים: התפלגויות לפי מין

שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות לשאלות הסקר, לפי סדר השאלון, מפולג לפי מין, מקובץ. הנתונים מתייחסים לנשאלים שהיה נתון מין לגביהם, על כן סה"כ אינו זהה תמיד לזה המופיע בגוף הדו"ח, כך גם שיעור המשיבים בקטגוריות החיוביות אינם תמיד זהים. באדום: הערכה קטנה במובהק בהשוואה לממוצע. בכחול: הערכה גבוהה במובהק בהשוואה לממוצע.

גבר N=2205	אישה n=2094	סה"כ n=3199	
---------------	----------------	----------------	--

הלימודים ותרומתם:

34.0%	35.1%	34.8%	2. בזכות הלימודים באולפן אני יכול לנהל שיחה בעברית
54.9%	61.3%	59.1%	3. הלימודים מאפשרים לי להכיר חברים חדשים שהם עולים חדשים
62.1%	61.2%	61.5%	4. הלימודים מגבירים את הביטחון העצמי שלי בארץ
69.1%	77.3%	74.5%	5. הלימודים באולפן מהנים
74.3%	75.3%	74.9%	6. באולפן מלמדים תכנים רלבנטיים בעבורי
74.9%	75.7%	75.4%	7. בסך הכול, אני מרוצה מהלימודים באולפן
66.3%	71.0%	69.4%	8. בתום הלימודים באולפן הראשוני אני מעוניין להמשיך וללמוד עברית באולפן
52.4%	52.6%	52.5%	9. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר ב"סידורים" כגון בקניות, בבנק, בעירייה או בקופת חולים
32.8%	31.8%	32.2%	10. בזכות הלימודים באולפן אני מסתדר טוב יותר במקום העבודה
31.1%	34.1%	33.1%	11. בזכות הלימודים אני מבין טוב יותר את הנאמר בעברית בטלוויזיה
26.1%	26.6%	26.4%	12. בזכות הלימודים באולפן יש לי יותר יכולת לסייע לילדים שלי בלימודיהם בבית הספר
71.7%	74.1%	73.3%	13. הלימודים באולפן מתקיימים בשעות נוחות לי

יחסי מורים – לומדים:

85.0%	85.5%	85.4%	14. המורים באולפן מלמדים עברית באופן בהיר
92.4%	91.5%	91.8%	15. המורים באולפן מבינים אותנו ומתייחסים אלינו באופן יפה ומכובד
84.9%	84.6%	84.7%	16. המורים רגישים לקשיים בלמידה
73.5%	75.2%	74.6%	17. המורים מתעניינים, מכירים ומבינים את התרבות שממנה באנו
82.6%	82.3%	82.4%	18. המורים יודעים להתגמש ולהתאים עצמם לצורכי הלומדים
92.0%	91.3%	91.5%	19. באולפן מלמדים מורים טובים

תחזוקת האולפנים:

73.5%	73.8%	73.7%	20. נעים ונוח ללמוד באולפן
72.9%	66.7%	68.9%	21. האולפן תמיד נקי
70.7%	67.2%	68.4%	22. הצידוד המשמש ללימודים באולפן תקין ומתוחזק היטב
62.5%	62.3%	62.4%	23. האולפן מאובזר בעזרי הוראה שאנו זקוקים להם בכיתה.
74.9%	74.6%	74.7%	24. התנאים באולפן מתאימים ללומדים מבוגרים

גבר N=2205	אישה n=2094	סה"כ n=3199	
---------------	----------------	----------------	--

הערכת יכולת סיום לימודים:

83.6%	83.7%	83.7%	25. מאמין שתצליח לסיים את הלימודים באולפן
70.9%	69.4%	69.9%	26. מאמין שתיגש למבחן הסיום בדיבור ובכתב

חומרים מתוקשבים : שימוש בתדירות כלשהיא, בקרב המשיבים :

48.8%	43.4%	46.3%	27. תרגילים בעברית במחשב באולפן
48.5%	42.1%	44.3%	28. תרגילים בעברית במחשב בבית
47.5%	45.7%	46.4%	29. האזנה לשירים ישראלים במחשב באולפן
29.8%	32.0%	30.6%	30. צפייה בסרטונים בעברית במחשב באולפן
44.3%	38.3%	40.4%	31. מידע באתרי אינטרנט בעברית.
41.6%	34.8%	37.9%	32. חדשות בעברית באינטרנט
43.0%	36.6%	39.9%	33. מצגות – (פרזנטציות) של המורה בכיתה
28.6%	23.0%	25.0%	34. אתר כיתתי

חומרים מתוקשבים : עמדות

58.0%	54.8%	56.0%	37. יש לי אפשרות להגיע למחשב ולאינטרנט באופן יומיומי
40.6%	41.5%	41.2%	38. חומרי הלימוד במחשב מסייעים לי להבין את החומר הנלמד
35.1%	33.5%	34.1%	39. קל למצוא באינטרנט את חומרי הלימוד הממוחשבים הרלבנטיים
37.5%	35.8%	36.4%	40. השימוש בחומרי הלימוד הממוחשבים ידידותי ונוח
29.7%	30.7%	30.3%	41. אני משתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם מעבר לשעות הלימוד
42.0%	40.2%	40.9%	42. אשתמש בחומרי הלימוד הממוחשבים גם אחרי שאסיים את הלימודים באולפן
35.6%	34.5%	34.9%	43. באופן כללי אני מרוצה מחומרי הלימוד הממוחשבים

עיתון "חדשון" – אחוז הקוראים בתדירות כלשהיא (היות ושיעור הקוראים והמכירים נמוך, לא ניתן לאפיין את העמדות של קוראי העיתון כלפיו, לכן ממצאים אלה אינם מוצגים כאן, למעט אחוז הקוראים).

15.5%	14.1%	15.1%	44. האם קורא את העיתון המקוון "חדשון"?
-------	-------	--------------	--

הערכת יכולות השתלבות :

70.1%	67.4%	68.4%	50. אני מאמין שהשנה אמצא חברים חדשים בישראל
51.4%	49.4%	50.1%	51. אני מאמין שהשנה אלמד ואדע לדבר עברית באופן שיאפשר לי להסתדר באופן מספק בארץ
68.0%	63.6%	64.5%	52. באופן כללי, אני מאמין שאצליח להשתלב היטב בחברה הישראלית
56.3%	47.9%	50.2%	53. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים לציפיות שלי
43.4%	39.3%	40.8%	54. אני מאמין שתהיה לי אפשרות להשתלב בעבודה שתתאים למקצוע שהיה לי לפני שעליתי ארצה

גבר N=2205	אישה n=2094	סה"כ n=3199	
---------------	----------------	----------------	--

עבודה והשתלבות: אחוז העובדים:

14.3%	7.5%	9.9%	עובד מלא
18.3%	17.7%	17.9%	עובד חלקית

עבודה במקצוע, בקרב העובדים:

23.3%	15.0%	18.2%	% העובדים במקצוע
11.8%	8.8%	10.0%	% העובדים במקצוע קרוב
64.9%	76.2%	71.8%	% עובדים שלא במקצוע

עבודה ולימודים באולפן, בקרב העובדים:

27.9%	27.1%	27.3%	63. באיזו מידה לדעתך הלימודים באולפן מאפשרים לך לעבוד באופן סדיר במקביל ללימודיך?
28.4%	27.9%	27.5%	64. באיזו מידה, לדעתך, 'סל הקליטה' שאתה מקבל מסייע לך להתמסר ללימודים באולפן ולהתקיים באופן סביר מבלי לצאת לעבודה?

הערכת יכולת דיבור ואוריינות בעברית:

12.9%	14.8%	13.8%	66. כיצד אתה מעריך את יכולת הדיבור שלך בעברית?
19.5%	21.0%	20.5%	67. כיצד אתה מעריך את יכולת הקריאה והכתיבה שלך בעברית?

נספח 5: מאפייני רקע של האולפנים המתוקשבים

יתר האולפנים	אולפנים מתוקשבים	כלל הלומדים			
52.3%	86.0%	54.2%	חבר העמים – מדינות אירופה	ארץ לידה, N=3060	
19.5%	1.8%	18.6%	צרפת		
9.7%	2.4%	9.3%	צפ. אמריקה + אוסטרליה		
5.6%	2.4%	5.4%	מרכז ומזרח אירופה ללא צרפת		
4.9%	3.0%	4.8%	דר. מרכז אמריקה		
2.5%	1.2%	2.5%	חבר העמים – מדינות אסיה		
2.4%	0.0%	2.3%	אתיופיה		
1.9%	2.4%	2.0%	מזרח אירופה ללא חבר העמים		
0.7%	0.6%	.7%	אסיה אחר		
0.4%	0.0%	.4%	מדינות ערב אסיאתיות ואיראן		
0.1%	0.0%	.1%	צפ. אפריקה		
38.2%	39.2%	39%	אקדמית תואר שני או שלישי		השכלה, N=3198
32.7%	28.2%	29%	אקדמית תואר ראשון		
20.6%	20.1%	20%	על תיכון		
8.5%	12.5%	12%	תיכון ומטה		
10.0%	7.5%	10%	מלא	עובד, N=3195	
17.8%	19.5%	18%	חלקי		
72.8%	73.0%	72%	לא עובד		
11.7%	13.9%	14%	המשיבה העידוה על עצמוה כבעלת יכולת דיבור טובה \ טובה מאוד	שליטה בעברית, N=3254	
17.6%	20.7%	21%	המשיבה העידוה על עצמוה כבעלת יכולת קריאה וכתובה טובה \ טובה מאוד		